Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районының
Арча шәһәр муниципаль берәмлеге
Арча шәһәр Советы
422000, Арча шәһәре,Совет мәйданы, 27
тел. 3-15-25, 3-16-25

Республика Татарстан
Муниципальное образование город Арск
Арского муниципального района
Совет города Арск
422000, г. Арск, площадь Советская , 27
тел. 3-15-25, 3-16-25

Арча шәһәр Советы
КАРАРЫ

«27» апрель 2021 ел **№ 30**

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы “Арча шәһәре” муниципаль берәмлеге Уставын раслау турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясы, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы статьясы, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы " Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы проекты буенча гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу һәм халык алдында тыңлаулар үткәрү һәм аның турында фикер алышуда гражданнарның катнашуы нигезендә Арча шәһәр Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы “Арча шәһәре” муниципаль берәмлеге Уставын кушымта нигезендә расларга.

2. Арча шәһәр Советының “Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы “Арча шәһәре” муниципаль берәмлеге Уставы турында» 2016 елның 28 сентябрендәге 43 номерлы, “Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы “Арча шәһәре” муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» 2017 елның 11 маендагы 62 номерлы, “Арча шәһәре” муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында” 2018 елның 30 июнендәге 94 номерлы, “Арча шәһәре” муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында” 2009 елның 9 октябрендәге 129 номерлы, "Арча шәһәре" муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында 2020 елның 29 маендагы 146 номерлы карарларын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында, (http://pravo.tatarstan.ru) Арча муниципаль районы рәсми сайтында

(http://arsk.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга һәм Арча шәһәре, Совет мәйданы, 27 йорт; Арча шәһәре, Совет мәйданы, 25 йорт; Арча шәһәре, Һ.Такташ ур., 58 йорт; Арча шәһәре, Өрәңге ур., 4 нче йорт; Арча шәһәре, Банк ур., 2А йорт адреслары буенча гражданнар күпләп җыела торган урыннарда мәгълүмат стендларында урнаштырырга.

4. Әлеге карар гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге башлыгы урынбасары Г.Х. Нигъмәтҗановага йөкләргә.

"Арча шәһәре" муниципаль берәмлеге башлыгы,
Арча шәһәр Советы рәисе — И.Г.Нуриев

Арча шәһәр Советының
27 апрель 2021ел, №30 карары
белән расланган

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 Статья. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең исеме һәм хокукый статусы

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенә шәһәр җирлеге статусына ия.

2. Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме - Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре» (алга таба текст буенча -Җирлек).

3. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы составына керә.

2 статья. Җирлекнең территориаль төзелеше

1. Җирлек территориясе составына Арча шәһәре, Васильева Божа авылы, Зур Бирәзә, Күпербаш, Айван, Төбәк-Чокырча авыллары керә.

2.Җирлекнең административ үзәге-Арча шәһәре.

3. Җирлек чикләре "Арча муниципаль районы" муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында" 2005 елның 31 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.

4. Җирлек территориясе составына җирләр милек рәвешләренә һәм максатчан билгеләнешенә карамастан керә.

5. Җирлек чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору Татарстан Республикасы законы белән законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Җирлекнең рәсми символлары

1. Җирлекнең тарихи, мәдәни һәм башка җирле традицияләрне һәм үзенчәлекләрне чагылдыручы үз гербы булырга мөмкин.

2. Җирлек гербының сурәте җирлек Советының норматив хокукый акты белән раслана.

3. Җирлек гербының сурәте җирле үзидарә органнарының һәм урындагы затларның мөһерләрендә, бланкларында һәм башка рәсми документларында, җирле үзидарә биналарының фасадларында, Җирлек Советының утырышлар залында, Җирлек Башлыгының һәм Башкарма комитет җитәкчесенең эш кабинетларында урнаштырыла. Җирлек гербын рәсми рәвештә кучерүнең башка очраклары Җирлек Советы карары белән билгеләнә.

4. Җирлек гербы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

4 статья. Җирлектә Россия Федерациясе гражданнарының җирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы

1. Россия Федерациясе гражданнары (алга таба текст буенча -гражданнар) җирле үзидарәне жирле референдумнарда, муниципаль сайлауларда, турыдан-туры ихтыяр белдерүнең бүтән рәвешләре аша, шулай ук җирле үзидарәнең сайлануны һәм башка органнары аша гамәлгә ашыралар.

Җирлек территориясендә даими яки нигездә яшәүче чит ил гражданнары җирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенең халыкара килешүләре һәм федераль законнар белән билгеләнгән хокукларга ия.

2. Җирле референдум һәм ирекле сайлаулар җирлектә яшәүчеләрнең ихтыярын белдерүнең иң югары чагылышы булып тора.

3. Сайлау хокукына ия җирлек халкы җирле үзидарәне гурыдан-туры гамәлгә ашыруга үзе, шулай ук вәкилләре аша җенесенә, расасы, милләте, теле. чыгышы, мөлкәти һәм вазыйфаи хәле, дине. инанулары, җәмәгать берләшмәләренә каравына бәйсез рәвештә тигез хокуклы.

4. Җирлек халкы Җирлекнең җирле үзидарә органнарына сайларга һәм сайланырга хокуклы.

5. Җирлек халкы муниципаль хезмәткә тигез хокуклы.

6. Җирлекнең һәр кешесе һәм Россия Федерациясенең башка гражданнары җирле үзидарә органнарына һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларына гурыдан-туры мөрәҗәгать итәргә, жирле үзидарә органнары эшчәнлеге гурында мәгълүмат алырга хокуклы.

7. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары һәркемгә аның хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагынучы документлар һәм материаллар белән танышу, шулай ук, әгәр законда башкача каралмаган булса, гражданнар тарафыннан Җирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында башка тулы һәм дөрес мәгълүмат алу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

8. Җирлекнең җирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән халыкка Җирлекнең һәм аның аерым территорияләренең үсешенең иң мөһим мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хуҗалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр челтәрен үстерү, социаль ташламалар, җәмәгать тәртибен саклауның торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында даими рәвештә хәбәр итәләр.

9. Гражданнар Җирлекнең җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына), әгәр алар законнарга каршы килсә, гражданнарның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен бозса, судка шикаять бирергә хокуклы.

5 статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнары структурасы

1. Җирле үзидарә органнары структурасына Җирлек Советы. Җирлек башлыгы. Җирлекнең башкарма комитеты, әлеге Устав нигезендә төзелә торган башка жирле үзидарә органнары керә.

2. Җирлек жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү әлеге Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6 статья. Җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләре

1. Җирлекләрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә:

1) Җирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, Җирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту. Җирлек бюджеты үтәлеше турында хисап төзү һәм раслау;

2) Җирлекнең жирле салымнарын һәм җыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;

3) Җирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәтенә ия булу. аннан файдалану һәм эш итү;

4) Җирлек чикләрендә халыкны электр, җылылык, газ һәм с\ белән гәэмин итүне, халыкны ягулык белән тәэмин итүне оештыру. Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны ягулык белән тәэмин итү;

5) җылылык белән тәэмин итүнең бәя зоналарында җылылык белән тәэмин итүче бердәм оешма тарафыннан җылылык белән тәэмин итү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм (яки) модернизацияләү һәм җылылык белән тәэмин итү схемасы буенча "Җылылык белән тәэмин итү турында" Федераль законда билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә, җылылык белән тәэмин итү системасының ышанычлылыгын һәм энергетик нәтиҗәлелеген арттыру;

6) Җирлек торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларында юл эшчәнлеген һәм атарда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, шул исәптән парковкатар (парковка урыннары) булдыру һәм функцияләүне тәэмин итү. җирлекнең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышына муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юл хәрәкәтен оештыру, шулай ук автомобиль юлларын куллану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

7) Җирлектә яшәүче торак урыннарына мохтаж һәм азкеремле гражданнарны торак урыннары белән тәэмин итү. муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыру, торак төзелеше өчен шартлар тудыру, муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру, шулай ук җирле үзидарә органнарының торак законнары нигезендә башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыру;

8) Җирлек чикләрендә халыкка транспорт хезмәтләре күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру:

9) Җирлек чикләрендә террорчышык һәм жетремистлыкны профилактикалауда, шулай ук террорчышык һәм экстремистлык күренешләре нәтиҗәләрен киметүдә һәм (яки) юк итүдә катнашу:

10) Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга. Җирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) низагларны профилактикалаута юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру:

11) Җирлек чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм бетерүдә катнашу:

12) Җирлек торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын тәэмин итү;

13) Җирлек халкын элемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

14) халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру. Җирлекнең китапханә фондлары сакланышын тәэмин итү һәм комплектлау;

15) Җирлек халкын мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү һәм ял оештыру өчен шартлар тудыру;

16) Җирлек милкендә булган мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау, куллану һәм популярлаштыру, җирлек территориясендә урнашкан җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләрне) саклау, куллану һәм популярлаштыру;

17) җирле традицион халык сәнгатен үстерү өчен шартлар тудыру, җирлектә халык сәнгатен саклап калу. торгызу һәм үстерүдә катнашу;

18) Җирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тәэмин итү. Җирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

19) Җирлек халкына массакүләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүне оештыру, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэмин итү;

20) Җирлекнең архив фондларын формалаштыру;

21) Каты коммуналь калдыкларны җыю (шул исәптән аерым туплану) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнашу:

22) Җирлекнең генераль планнарын, җирдән файдалану һәм тезелеш кагыйдәләрен раслау. Җирлекнең генераль планнары нигезендә әзерләнгән территорияне планлаштыру буенча документларны раслау. Җирлек чикләрендә урнашкан җир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планын бирү, төзелешкә рөхсәтләр бирү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш), капиталь төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирү, җир кишәрлекләрен резервлау һәм җир кишәрлекләрен муниципаль ихтыяҗлар очен алу, Җирлек чикләрендә муниципаль җир контролен гамәлгә ашыру. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда, биналарны, корылмаларны карау һәм мондый тикшерүләр барышында ачыкланган бозуларны бетерү турында рекомендацияләр бирү. шәхси торак яки бакча йорты объекты параметрларының хобәрнамодә билгеләнгән шәхси торак төзелеше яисә бакча йорты параметрларына туры килүе һәм җир кишәрлегендә шәхси торак төзелеше объектын яки бакча йортын урнаштыр} мөмкинлеге турында хәбәрнамә җибәрү (алга таба-планлаштырыла торган төзелеш турында хәбәрнамә). шәхси торак яки бакча йорты объекты параметрларының хәбәрнамәдә билгеләнгән шәхси торак төзелеше яисә бакча йорты параметрларына туры килмәве һәм җир кишәрлегендә шәхси торак төзелеше объектын яки бакча йортын урнаштыру мөмкин булмавы турында хәбәрнамә җибәрү, Җирлек территориясендә урнашкан җир кишәрлекләрендә төзелгән яки үзгәртеп корылган шәхси торак яки бакча йорты объектының шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар таләпләренә туры килүе яисә туры килмәве турында хәбәрнамәләр. Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә үзбелдекле төзелгән корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән төзелеш объектына үзгәртеп кору, үзбелдекле корылманы сүтү- яки аны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда, билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында карар чыгару, җирдән файдалан)' һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп кору, территорияне планлаштыр) документлары яисә федераль законнарда билгеләнгән капиталь төзелеш объектлары параметрларына мәҗбүри таләпләренә туры китерү турында карар кабул итү (алга таба - шулай ук-билгеләнгән таләпләргә туры китерү); максатчан билгеләнеше буенча кулланылмаган яисә Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган җир кишәрлеген тартып алу;

23) Җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, аларның үтәлешен контрольдә тоту. әлеге кагыйдәләргә туры китереп төзекләндерү, шулай ук җирлекнең торак пунктлары чикләрендә урнашкан шәһәр урманнарыннан, аеруча саклана торган табигать территорияләрендәге урманнарны файдалан}, аларны саклау, яклау, яңадан торгызу, оештыру, шулай ук Җирлек территориясен төзекләндерү эшләрен оештыру;

24) адрес кирәк булган объектларга адреслар бирү. адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның җирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), шәһәр чикләрендә планлаштыр} структурасы элементлары атамаларын бирү, мондый атамаларны үзгәртү-, юкка чыгар}, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыру;

25) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм җирләү урыннарын карап тоту:

26) территориаль оборона һәм гражданнар оборонасы, халыкны һәм Җирлек территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чаралары оештыру һәм гамәлгә ашыру;

27) Җирлек территориясендә авария-коткару хезмәтләрен һәм (яки) авария-коткару формирование.тәрен төзү. карап тоту һәм аларның эшчәнлеген оештыру:

28) су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү. аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыру:

29) Җирлек территориясендә дәвалау-савыктыру урыннарын һәм җирле әһәмияттәге курортлар булдыру, үстерү һәм саклауны тәэмин итү, шулай ук җирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләреннән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

30) авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерүгә ярдәм итү-, кече һәм урта эшкуарлыкны үттерү өчен шартлар тудыру;

31) Җирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

32) Россия Федерациясенең су законнарында билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесе вәкаләтләрен гамәлгә ашыр}', халыкка аларны куллану чикләүләре турында мәгълүмат бирү;

33) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру:

34) җәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыр}-

35) Җирлекнең хезмәт күрсәтелә торган административ участогында полиция участок уполномоченные Вазыйфасын биләүче хезмәткәргә эш өчен урын бирү:

36) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полициянең участок уполномоченные Вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфа буенча бурычларны үтәү чорында торак урыны бирү;

37) «Коммерциячел булмаган оешмалар турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 311 һәм 313 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында социать юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

38) Җирлек ихтыяҗлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру очен кирәкле эшләрне башкаруны тәэмин итү, федераль закон нигезендә ясачма жир кишәрлеге төзү" турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрү;

39) Җирлек чикләрендә коррупциягә каршы тору чараларын гамәлгә ашыру:

40) "Күчемсез милекнең дәүләт кадастры турында" 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләрен башкаруда катнашу.

2. Федераль законнар нигезендә Җирлекнең жирле үзидарә органнары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә Җирлек бюджетыннан муниципаль район бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбеннән Арча муниципаль районының жирле үзидарә органнары белән атарга жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруны тапшыру турында килешүләр төзергә хокуклы.

3. Җирлекнең жирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

Җирлекнең җирле үзидарә органнары тапшырылган дәү лә і вәкаләтләрен федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыру өчен, әлеге максатларга бүлеп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә җаваплы.

Тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру дәүләт контролендә. Җирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны контрольдә тоту шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

Арча шәһәр Советы үз вәкаләтләре кысаларында Җирлекнең җирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану очракларын һәм тәртибен үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләргә хокуклы.

4. Җирлекнең башкарма комитеты чираттагы финанс елына Җирлек бюджетын төзү һәм үтәлеше турында хисап төзү буенча вәкаләтләрне тапшыру турында Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының финанс органы белән килешү төзергә хокуклы.

5. Җирлекнең башкарма комитеты Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән җирлек бюджетын касса нигезендә үтәү вәкаләтләрен тапшыру турында килешү төзергә хокуклы.

6. Җирлекнең жирле үзидарә органнары, әлеге вәкаләтләрне тормышка ашыруда катнашу хокукын гамәлгә ашыру турында Арча шәһәр Советы тарафыннан карар кабул ителгән очракта, аларга федераль закон нигезендә тапшырылмаган дәүләт вәкаләтләрен тормышка ашыруда катнашалар.

7 статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының җирлекләрнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә хокуклары

1. Җирлекнең жирле үзидарә органнары түбәндәгеләргә хокуклы:

1) Җирлек музейларын булдыру;

2) Җирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;

4) Җирлек территориясендә жирле милли-мәдәни мохтариятләрнен хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчэнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм итү һәм җирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

6) Җирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

7) муниципаль янгын сагы булдыру;

8) туризмны үстерү очен шартлар тудыру;

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы иҗтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

10) "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында" 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарга муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

12) Җирлек территориясендә яшәүче хуҗасыз хайваннар белән ми итүне гамәлгә ашыру;

13) Җирлек территориясендә яшәүче хуҗасыз хайваннар белән эш итү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру;

14) инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затларга адаптив физик культура һәм адаптив спортны үстерүгә ярдәм күрсәтү:

15) "Кулланучылар хокукларын яклау турында" 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру:

16) полиция участок уполномоченные Вазыйфасын биләп тор\чы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән Вазыйфаны биләү чорында торак урыны бирү:

17) "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында" Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

18) алкоголь, наркотик кулланган яки башка токсик исерек хәлдә булган затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.

2. Җирлекнең жирле үзидарә органнары әлеге статьяның 1 элешендә күрсәтелгән мәсьәләләрне хәл итәргә, әгәр бу федераль законнарда каралган булса, башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы («Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 ел. 6 октябрь. 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә бирелмәгән), шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кермәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясеннән төшереп калдырылмаган башка мәсьәләләрне жирле бюджетлар керемнәре исәбенә хәл итәргә хокуклы. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән тыш.

8 статья. Муниципаль күзәтчелек (контроль)

1. Җирле үзидарә органнары җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча кабул ителгән муниципаль хокукый актларда билгеләнгән таләпләрнең үтәлешенә муниципаль контроль оештыра һәм гамәлгә ашыра, ә федераль законнарда жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән очракларда, шулай ук федераль законнарда. Россия Федерациясе субъектлары законнарында

билгеләнгән таләпләрнең үтәлешенә муниципаль контроль оештыра һәм гамәлгә ашыра.

2. Юридик затларга, шәхси эшкуарларга муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга, тикшерүләр оештыруга һәм уздыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата "Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын яклау турында" 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

9 статья. Җирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Җирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы жирле үзидарә турында федерать законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

10 статья. Җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

1) Җирлекнең жирле үзидарә органнарының Җирлекнең социаль-икътисадый үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда катнашуы;

2) Җирлекнең жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (килешүләр) төзү:

3) даими яисә вакытлыча координация, консультация, киңәш бирү һәм башка эш органнары булдыру;

4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Җирлек Советының закон чыгару инициативасы;

5) үзара хезмәттәшлекнең законнарда билгеләнгән башка рәвешләре.

11 статья. Муниципаль хезмәтне хокукый җайга салу

Җирлектә муниципаль хезмәтне хокукый җайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфатарына татәпләрне кертеп, муниципаль хезмәткәрнең статусын билгеләү, муниципаль хезмәтне үтү шартлары һәм тәртибе "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" 2007 елның 02 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, 2013 елның 25 июнендәге N 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы кодексы һәм Җирлекнең муниципаль хокукый актлары буенча гамәлгә ашырыла.

II бүлек. ХАЛЫК ТАРАФЫННАН ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ТУРЫДАН-ТУРЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ҺӘМ ХАЛЫКНЫҢ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУЫ

12 статья. Җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда халыкның турыдан-туры катнашу формалары

Җирлек халкы турыдан-туры жирле үзидарәне гамәлгә ашыра һәм җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге рәвешләрдә катнаша:

1) жирле референдум:

2) муниципаль сайлаулар:

3) Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү;

4) Җирлек чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кор) мәсьәләләре буенча тавыш бирү:

5) халык җыены:

6) гражданнарның хокукый инициативасы;

7) территориать иҗтимагый үзидарә:

8) гавами тыңлаулар;

9) гражданнар җыелышы;

10) гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы);

11) гражданнарны сораштыру;

12) жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы;

13) җирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәҗәгатьләре:

14) иҗтимагый (консультатив) советлар төзү:

16) инициатив проектлар:

17) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

Җирле үзидарә органнарының муниципаль милектәге предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар белән, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, законнарда башкасы билгеләнмәгән булса, шартнамә нигезендә төзелә.

13 статья. Җирле референдум

1. Җирле референдум федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җирлек халкы тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү максатларында үткәрелә.

2. Җирле референдум Җирлекнең бөтен территориясендә үткәрелә.

3. Җирле референдумда яшәү урыны жирлек чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданнары катнашырга хокуклы. Гражданнар жирле референдумда яшерен тавыш бирүдә гомуми тигез һәм турыдан-туры ихтыяр

белдерү нигезендә катнаша. Россия Федерациясенең халыкара килешүләре нигезендә һәм законда билгеләнгән тәртиптә җирлек территориясендә даими яшәүче чит ил гражданнары җирле референдумда Россия Федерациясе гражданнары кебек үк катнаша.

4. Җирле референдум үткәрү турындагы карар Җирлек Советы тарафыннан түбәндәгеләр инициативасы белән кабул ителә:

1) җирле референдумда катнашу хокукына ия гражданнар:

2) сайлаулар һәм (яки) референдумнарда катнашуны күздә тоткан, уставлары Федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән сайлау берләшмәсе, башка иҗтимагый берләшмә;

3) Җирлек Советы һәм Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан бергә күрсәтелгән инициатива.

Гражданнар, сайлау берләшмәләре, башка иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан тәкъдим ителгән җирле референдум үткәрү инициативасы федераль закон һәм Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелә.

5. Референдум үткәрү инициативасын хуплау йөзеннән җыелырга тиешле имзалар саны муниципаль берәмлек территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының 5 процентын тәшкил итәргә, әмма 25 имзадан да ким булмаска тиеш.

6. Референдум үткәрү инициативасы Җирлек Советы һәм Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан Җирлек Советы карары һәм Башкарма комитет җитәкчесе карары белән рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән инициативаны тәкъдим итү тәртибе Җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

7. Җирлек Советы җирле референдумны җирле референдум үткәрү инициативасы турындагы документлар Җирлек Советына кергән көннән атып 30 көн эчендә билгели.

Җирле референдум Җирлек Советы тарафыннан билгеләнгән срокларда билгеләнмәгән очракта, референдум гражданнарның, сайлау берләшмәләренең. Җирлек башлыгының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының. Татарстан Республикасы Сайлау комиссиясенең яисә прокурорның мөрәҗәгате нигезендә суд тарафыннан билгеләнә. Суд тарафыннан билгеләнгән җирле референдум Җирлекнең сайлау комиссиясе тарафыннан оештырыла, ә аны уздыруны тәэмин итү Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органы яисә жирле референдумны үткәрүне тәэмин итү суд тарафыннан йөкләнгән башка орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Җирле референдумда кабул ителгән тавыш бирү нәтиҗәләре рәсми рәвештә басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

9. Җирле референдумда кабул ителгән карар Җирлек территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, анарның вазыйфаи затлары яки җирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаҗ түгел.

10. Җирле үзидарә органнары жирле референдумда кабул ителгән карарның үтәлешен әлеге Устав белән билгеләнгән вәкаләтләр бүлешү нигезендә тәэмин итәләр.

11. Җирле референдум үткәрү, шулай ук җирле референдумда кабул ителгән карарга федераль законнар нигезендә суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

12. Җирле референдумда катнашу өчен гражданнарның хокуклары гарантияләре, шулай ук җирле референдумны әзерләү һәм үткәрү тәртибе Федераль закон һәм аның нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

14 статья. Муниципаль сайлаулар

1. Җирлектә муниципаль сайлаулар, гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә яшерен тавыш биреп. Җирлек Советы депутатларын сайлау максатларында уздырыла.

2. Җирлек Советына депутатлар сайлау мәҗбүри, периодик булып тора һәм әлеге Уставта билгеләнгән срокларда үткәрелә.

3. Җирлек Советы депутаты итеп тавыш бирү көненә 18 яшькә җиткән һәм сайлау хокукына ия Россия Федерациясе гражданы сайланырга мөмкин.

4. Муниципаль сайлаулар Җирлек Советы тарафыннан билгеләнә. Муниципаль сайлауларны билгеләү турындагы карар тавыш бирү көненә кадәр 90 көннән дә иртәрәк һәм 80 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш. Әлеге карар кабул ителгән көненнән соң 5 көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында рәсми басынып чыгарга тиеш.

Сайлаулар вакытыннан алда билгеләгәндә, әлеге статьяда күрсәтелгән сроклар кыскартылырга мөмкин, әмма кимендә өчтән беренә генә.

Федераль законнарда. Татарстан Республикасы Сайлау кодексында билгеләнгән очракларда, муниципаль сайлаулар Җирлек сайлау комиссиясе яисә сул тарафыннан билгеләнә.

5. Муниципаль сайлауларны әзерләү һәм уздыру сайла)- комиссияләренә үз компетенцияләре чикләрендә йөкләнә.

6. Җирлек Советы депутатларын сайлаулар "Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп

гарантияләре турында" 2002 елнын 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законда. Татарстан Республикасы Сайлау кодексында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

7. Җирлек Советы депутатлары сайлау округына сайлаучылар вәкиллегенең уртача нормасы нигезендә төзелә торган бермандатлы сайлау округлары буенча сайлана.

8. Тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын җыйган теркәлгән кандидат бермандатлы сайлау округы буенча сайланган дип таныта.

Әгәр бермандатлы сайлау округында тавыш бирү Советы депутатларын сайлауларда бер кандидатура буенча үткәрелсә, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучылар тавышларының кимендә 50 процентын җыйган кандидат сайланган дип санала. Теркәлгән кандидатлар тавышларны бертигез җыйса, алданрак теркәлгән кандидат сайланган дип санала.

9. Җирлек Советы депутатларын сайлауларның нәтиҗәләре рәсми басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

15 статья. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү

1. Җирлек Советы депутаты, шул исәптән Җирлек башлыгы, законда һәм әлеге Уставта билгеләнгән нигезләрдә һәм тәртиптә сайлаучылар тарафыннан кире чакыртып алынырга мөмкин.

2. Авыл җирлеге Советы депутатын кире чакыртып алуның нигезләре булып депутатның сайлаучыларның аңа карата ышанычын шик астына куя торган суд тәртибендә расланган конкрет хокукка каршы карарлары яки гамәлләре (гамәл кылмавы) һәм депутат бурычларын яисә Җирлек башлыгы Вазыйфаларын башкармау, депутат, җирлек башлыгы статусына туры килми торган гамәлләр кылу һәм Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, әлеге Уставны һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны бозу тора.

3. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү халык инициативасы буенча уздырыла.

4. Чакыртып алу буенча тавыш бирүне уздыру инициативасын күрсәтү һәм аны хуплап гражданнар имзаларын җыю өчен муниципаль сайлауларда катнашу хокукына ия кимендә 10 кешедән торган инициатив төркем төзелә.

5. Инициатив төркем инициатив төркемне теркәү турында үтенечнамэ белән Җирлекнең сайлау комиссиясенә мөрәҗәгать итә. Инициатив төркем үтенечнамэсендә депутатны чакыртып алу өчен нигез булып торучы конкрет хокукка каршы карары яисә гамәле (гамәл кылмавы) күрсәтелергә тиеш. инициатив төркемнең һәр әгъзасының һәм Җирлек территориясендә аның

исеменнән эш итәргә вәкаләтле затларның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туу датасы, паспортының яисә паспортын алыштыра торган документының сериясе, номеры һәм аны бирү датасы, шулай ук инициатив төркемнең һәр әгъзасының һәм аның исеменнән эш итәргә вәкаләтле затларның яшәү урыны адресы күрсәтелергә тиеш. Инициатив төркемнең үтенечнамәсенә күрсәтелгән төркемнең барлык әгъзалары имза салырга тиеш. Үтенечнамәдә күрсәтелгән хокукка каршы карарлар яисә гамәлләр (гамәл кылмау) расланган суд карары кушып бирелергә тиеш.

6. Инициатив төркемне теркәү, имзалар жыю. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын хуплау йөзеннән, җыелган имзаларны тикшерү җирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү Җирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, җирле референдум уздыру өчен законда билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

8. Сайлау комиссиясе тарафыннан Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләү буенча инициатив төркем үтенечнамәсен караганда, әлеге депутат аны чакыртып алу өчен нигез буларак күрсәтелә торган хәлләр турында аңлатмалар бирергә, кирәкле документлар тапшырырга хокуклы. Әлеге Җирлек Советы депутатына Сайлау комиссиясе утырышы уздыру көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча утырыш уздырып) вакыты һәм урыны турында язма рәвештә алдан хәбәр ителергә тиеш.

9. Чакыртып алу буенча тавыш бирүне уздырганда. Җирлек Советы депутаты чакыртып алу өчен нигез буларак күрсәтелә торган хәлләр турында сайлаучыларга арщатмалар бирү максатыннан, инициатив төркем белән бертигез нигезләрдә агитация алып бару хокукына ия.

10. Җирлек Советы депутаты, шул исәптән Җирлек башлыгы, тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның кимендә яртысы чакыртып алу өчен тавыш бирсә, чакыртып алынган дип санала.

11. Җирлек Совет депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү йомгаклары рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

12. Сайлау комиссиясе чакыртып ату буенча тавыш бирү йомгакларын рәсми чыгарганнан соң 5 көн эчендә инициатив төркемгә. Җирлек Советына һәм чакыртып ату буенча тавыш бирү йомгаклары турында Җирлекнең әлеге депутатына язма рәвештә хәбәр итә.

16 статья. Җирлек чикләрен үзгәртү, Җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Җирлек чикләрен үзгәртү, Җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү халыкның әлеге үзгәрешкә ризалыгын алу максатларында уздырыла.

2. Җирлекнең барлык территориясендә яисә аның территориясенең бер өлешендә Җирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү "Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 06.10.2003 ел. 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда уздырыла.

3. Җирлек чикләрен үзгәртү-, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү Җирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм "Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында" 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законда һәм "Җирле референдум турында" 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында. "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

4. Җирлек чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү. әгәр сайлау хокукына ия Җирлектә Җирлек өлешендә яшәүчеләрнең яртысыннан күбрәге катнашса, уздырылган дип санала. Әлеге үзгәрешләр өчен Җирлектә яисә Җирлекнең бер өлешендә яшәүчеләрнең яртысыннан күбрәге тавыш бирсә. Җирлек чикләрен үзгәртүгә, аны үзгәртеп коруга халыкның ризалыгы алынган дип санала.

5. Җирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү йомгаклары һәм кабул ителгән карарлар рәсми басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

17 статья. Гражданнарның хокукый инициативасы

1. Гражданнар әлеге Устав һәм Җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә хокукый инициативага хокуклы.

2. Хокукый инициатива белән сайлау хокукына ия Җирлектә яшәүчеләрнең саныннан кимендә 2 процентын тәшкил иткән гражданнар төркеме чыгарга мөмкин.

3. Хокукый инициативаны гамәлгә ашыру максатларында гражданнар түбәндәгеләргә хокуклы:

- гражданнарның яшәү урыны (эшләү) буенча җыелышлар һәм хокукый инициатива күрсәтү һәм фикер алышу буенча башка күмәк чаралар оеш гырырга һәм уздырырга;

- хокукый инициатива белән чыгуны хуплап имзалар җыю буенча инициатив төркемнәр төзергә;

- Җирлектә яшәүчеләрнең имзаларын җыярга һәм хокукый инициативаны законнарга каршы килмәгән ысуллар белән күрсәтүне хуплауга агитация алып барырга.

4. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары гражданнарга хокукый инициативаны гамәлгә ашыруда ярдәм күрсәтергә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыр\ тәртибендә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проекты аны керткән көннән алып өч ай эчендә аның ачык утырышында әлеге Уставта билгеләгән компетенцияләр нигезендә Җирлек Советы яисә Җирлек башлыгы тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш.

6. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын караганда, гражданнарның инициатив төркеме вәкилләренә үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проектын карау процедурасы Җирлек Советы регламенты. Җирлек башлыгының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау нәтиҗәләре буенча кабул ителгән нигезле карар рәсми рәвештә язмача гражданның инициатив төркеменә җиткерелергә тиеш.

18 статья. Инициатив проектлар

1. Муниципаль берәмлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру максатларында жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү хокукы бирелгән жирле администрациягә инициатив проект кертелергә мөмкин. Инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган муниципаль берәмлек территориясе өлешен билгеләү тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проект кертү инициативасы белән уналты яшькә житкән һәм әлеге муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче кимендә ун гражданнан торган инициатив төркем, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, авыл торак пункты старостасы (алга таба - проект инициаторлары) чыгарга хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән киметелергә мөмкин. Проект

инициаторы булу хокукы муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый акты нигезендә шулай ук тиешле муниципаль берәмлек территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

1) муниципаль берәмлек яисә аның өлеше халкы өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау:

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтиҗәсен (көтелгән нәтиҗәләрен) тасвирлау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив проекны гамәлгә ашыру күздә тотылганда, җирле бюджет акчалары күләмен күрсәтү, планлаштырылган инициатив түләүләр күләменнән тыш;

8) муниципаль берәмлек территориясенә яисә аның чикләрендә муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртип нигезендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен күрсәтү;

9) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый актында каралган башка белешмәләр.

4. Инициатив проект аны җирле администрациягә керткәнче гражданнар җыенында, җыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышында яисә конференциясендә, инициатив проект хурында фикер алышу, аның муниципаль берәмлек яисә аның өлеше халкы мәнфәгатьләренә туры килүен билгеләү, инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатка ярашлылыгын билгеләү, *шулай* ук инициатив проектны хуплау гурында гражданнарның җыены, җыелышы яисә конференциясендә каралырга тиеш. Шул ук вакытта бер җыенда, бер җыелышта яки гражданнарның бер конференциясендә берничә инициатив проект каралырга мөмкин.

Муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый аклы белән шулай ук гражданнарны сораштыру, имзалар җыю юлы белән инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау мөмкинлеге каралырга мөмкин.

Инициатив проектны жирле администрациягә керткәндә, проектның инициаторлары аңа гражданнар жыены. җыелышы яисә конференциясе беркетмәсен, гражданнардан сораштыру нәтиҗәләрен һәм (яисә) м\ниципаль берәмлек кешеләренең инициатив проектка ярдәм итүен раслый торган имзалар кәгазьләрен теркиләр.

5. Инициатив проектны жирле администрациягә кертү- Дрындагы мәгълүмат инициатив проект жирле администрациягә кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә ммшципаль берәмлекнең рәсми сайтында басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш һәм әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән белешмәләрне, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләрне үз эченә алырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнарга жирле администрациягә үзләренең тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен, аларны тәкъдим итү срогын күрсәтеп, биш эш көненнән дә ким була алмаган срокта тәкъдим итү мөмкинлеге турында хәбәр ителә. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшькә җиткән муниципаль берәмлек халкы җибәрергә хокуклы. Җирлекнең җирле администрациясенең әлеге мәгълүматны "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, мәгълүмат составына әлеге Җирлек кергән муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла. Олеге мәгълүмат авыл торак пунктында гражданнарга авыл торак пункты старостасы тарафыннан җиткерелергә мөмкин.

6. Инициатив проект кертү көненнән алып 30 көн эчендә жирле администрация тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш. Инициатив проектны карау нәтиҗәләре буенча җирле администрация түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм җирле бюджет турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә җирле бюджет проектын төзү һәм карау (жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) тәртибе нигезендә тиешле максатларга һәм (яки) жирле бюджет турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә эшне дәвам итәргә;

2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.

7. Җирле администрация түбәндәге очракларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектның Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары. Россия Федерациясе субъектларының

законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, муниципаль берәмлек уставына туры килмәве;

3) җирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары о\ маганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә түләү чыганагы булып инициатив түләүләр торган җирле бюджет акчалары булмау;

5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтиҗәлерәк хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициатив проектны конкурс сайлавын узмаган дип тану.

8. Җирле администрация, әлеге статьяның 7 пункты 5 пунктчасында каралган очракта, проект инициаторларына инициатив проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яисә дәүләт органының җирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш.

9. Инициатив проектларны күрсәтү*, кертү, тикшерү, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрү тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы (вәкиллекле орган вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы гражданнар җыены) тарафыннан билгеләнә.

10. Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен чыгарыла торган инициатив проектларга карата, инициатив проектларда булырга тиешле белешмәләр составына карата таләпләр, инициатив проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларны хуплаудан баш тарту очен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары закон һәм (яисә) Россия Федерациясе субъектының башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта әлеге статьяның 3. 6. 7. 8, 9. 11 һәм 12 өлешләрендәге таләпләр кулланылмый.

11. Әгәр җирле администрациягә, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлап берничә инициатив проект кертелгән булса, җирле администрация конкурс нигезендә сайлап алу оештыра һәм бу хакта проект инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрү коллегиаль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны төзү һәм аларның эшчәнлеге муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә. Коллегиаль органның (комиссиянең) составы җирле администрация тарафыннан төзелә. Шул исәптән, коллегиаль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми санының яртысы муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Конкурс нигезендә сайлап алу уздырганда проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә коллегиаль

орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

13. Проект инициаторлары, әлеге муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче башка гражданнар, гражданнар җыены, җыелышы яки конференциясе белән вәкаләтле затлар, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар. Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә инициатив проектны гамәлгә ашыруны иҗтимагый контрольдә тотарга хокуклы.

14. Җирле администрациянең инициатив проектын карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми саитында бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында җирле администрация хисабы инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә муниципаль берәмлекнең рәсми саитында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Җирлекнең җирле администрациясенең күрсәтелгән мәгълүматны "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыр}' мөмкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүматны составына әлеге җирлек кергән муниципаль районның рәсми саитында урнаштырыла. Күрсәтелгән мәгълүмат авыл торак пунктында гражданнарга авыл торак пункты старостасы тарафыннан җиткерелергә мөмкин.

15. Инициатив проектларны күрсәтү, кертү, тикшерү, карау, шулай ук аларны федераль әһәмияттәге шәһәрләр территорияләрендә конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектлары - федераль әһәмияттәге шәһәрләр законнары белән билгеләнергә мөмкин.

19 статья. Территориаль ижтимагыи үзидарә

1. Җирлектә территориаль ижтимагыи үзидарә гражданнарның җыелышларын һәм конференцияләрен үткәрү юлы белән, шулай ук территориаль ижтимагыи үзидарә органнарын төзү юлы белән турыдан-туры халык тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Территориаль иҗтимагый үзидарә гражданнарның түбәндәге яшәү территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла: күпфатирлы торак йорт подъезды; күпфатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон;

Җирлек булмаган авыл торак пункты; гражданнарның башка яшәү территорияләре.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре тиешле территориядә яшәүче халыкның тәкъдиме буенча Җирлек Советында раслана торган җирлектә территориаль иҗтимагый үзидарә турындагы Нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

5. Территориаль иҗтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория шундый ук башка территория составына керә алмый.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә, аның Уставы нигезендә, юридик зат була ата һәм коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә атынырга тиеш.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставында түбәндәгеләр билгеләнә:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенен максатлары, бурычлары, форматары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен формалаштыру, туктату, вәкаләтләре чоры;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдатану һәм атар белән эш итү тәртибе;

6) территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

8. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышы, әгәр анда уналтынчы яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы дип саната.

Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналтынчы яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип саната.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар җыелышының, конференциясенең махсус вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләр:

2) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын кабул итү. аңа үзгәрешләр кертү";

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенен төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль иҗтимагый үзидарә керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

6) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары эшчәнлеге тарындагы хисапларны карау һәм раслау;

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халыкның мәнфәгатьләрен тәкъдим итәләр;

2) гражданнар җыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;

3) территорияне карап тоту, төзекләндерү буенча хуҗалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяҗларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хуҗалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә. шулай ук Җирлекнең башкарма комитеты белән килешү нигезендә Җирлек бюджеты акчаларын кулланып. Җирлек башкарма комитеты белән дә башкара алалар;

4) җирле үзидарә органнарына (Җирлек Советына. Җирлек башлыгына һәм Җирлек башкарма комитетына) әлеге органнар һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле муниципаль норматив хокукый актлар проектларын кертергә хокуклы.

11. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, җирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлү шартлары һәм тәртибе әлеге Устав һәм Җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

20 статья. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру тәртибе

1. Җирле үзидарә органнары инициативасы буенча территориаль иҗтимагый үзидарә булдыру максатларында Җирлек чикләрендә әлеге территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориядә яшәүче гражданнарның җыелышларын әзерләүне гамәлгә ашыручы гражданнарның инициатив төркеме төзелә.

2. Гражданнар җыелышы тиешле территориядә территориаль иҗтимагый үзидарә төзү турында карар, аның уставын кабул итә. шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүгә бәйле мәсьәләләр буенча Җирлек Советында гражданнар җыелышын исеменнән эш итәргә вәкаләтле (вәкаләтле) вәкилне (вәкилләрне) билгели.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә территориаль иҗтимагый үзидарә уставы Җирлек Советы тарафыннан теркәлгәннән соң гамәлгә куелган дип санала.

21 статья. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү очен гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) Җирлек башлыгына түбәндәгеләрне тапшырыла:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында гражданнар җыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган гариза;

2) вәкаләтле вәкилләрнең фамилиясен, исемен, атасының исемен, іуу датасын, паспортының яисә паспортын алмаштыручы документ сериясен, номерын һәм бирелү датасын, һәркайсының яшәү урыны адресын күрсәтеп, территориаль иҗтимагый үзидарә төзү турында карар кабул иткән гражданнар җыелышы беркетмәсе;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә уставының ике нөсхәсе.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында билгеләнгән документлардан тыш, башка документларны тапшыруны таләп итү рөхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә, исемлекне һәм аларны алу дагасын күрсәтеп, документларны кабул итү турында расписка бирелә.

3. Җирлек Башлыгы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кергән көннән соң ике атна эчендә уставны теркәү турында яки аны теркәүдән баш тарту турында карар проектын алдан карау һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль иҗтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм Җирлек Советы утырышында тавыш бирү хокукы белән катнашырга хокуклы.

5. Җирлек Советы Җирлек Башлыгы тарафыннан әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны кабул итеп алганнан соң 30 көн эчендә территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында яисә аны теркәүдән баш тарту турында карар чыгара. Уставны теркәүдән баш тарту дәлилләнгән булырга тиеш.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигезләр:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә уставы нормалары Россия Федерациясе Конституциясенә, федерать законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына. Җирлек Уставына, башка муниципаль хокукый актларга каршы килү;

2) әлеге Уставның 17 статьясындагы 4 пункты таләпләрен үтәмәү.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә төзүнең максатка ярашсызлыгы мотивлары буенча территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту рөхсәт ителми.

8. Җирлек Советы тарафыннан кабул ителгән территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча дәлилләнгән карар өч көн эчендә рәсми рәвештә гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) игътибарына язма рәвештә җиткерелергә тиеш.

9. Җирлек Советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында карар кабул иткән очракта, уставның бер нөсхәсе, теркәлү турында тамга куеп. гражданнар җыенының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхәсе Җирлек Советында саклана.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр Җирлек Советы тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр аларны теркәгән көннән үз көченә керә.

22 статья. Гавами тыңлаулар

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча халык катнашында муниципаль норматив хокукый актлар проектларын тикшерү өчен Җирлек Советы. Җирлек Башлыгы тарафыннан гавами тыңлаулар үткәрелергә мөмкин.

2. Гавами тыңлаулар халык, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы, муниципаль берәмлек башлыгы яисә контракт нигезендә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы җирле администрация башлыгы инициативасы буенча үткәрелә.

Халык яки Җирлек Советы инициативасы белән үткәрелә торган гавами тыңлаулар Җирлек Советы, ә Җирлек Башлыгы яки үз вәкаләтләрен контракт нигезендә башкаручы Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән үткәрелә торган гавами тыңлаулар Җирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Гавами тыңлауларга түбәндәгеләр чыгарылырга тиеш:

1) Җирлек Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты. Җирлек Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Россия Федерациясе субъекты законнары нигезләмәләрен әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында төгәл яңадан күрсәтү формасындагы үзгәрешләр кертелгән очраклардан тыш;

2) Җирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) Җирлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясе проекты;

4) Җирлекнең генераль планы проекты, муниципаль хокукый актлар проектлары Генераль планга үзгәрешләр кертү турында;

5) җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, җирләп файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында хокукый актлар проектлары;

6) территорияләрне планлаштыр)' проектлары һәм территорияләрне ызанлау проектлары;

7) территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары;

8) жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү мәсьәләләре;

9) капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан кире кагу мәсьәләләре;

10) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә расланган җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре булмаганда, жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен башка төргә үзгәртү мәсьәләләре;

11) Җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре. "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә Җирлекне үзгәртеп кору өчен тавыш бирү юлы белән яисә гражданнар җыеннарында белдерелгән Җирлек халкының ризалыгын алу таләп ителә торган очраклардан тыш.

4. Гавами тыңлаулар үткәрү турындагы карар, әгәр гамәлдәге законнарда башкасы каралмаган булса, тиешле орган яисә җирлекнең вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль хокукый акт каралган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Аларны үткәрү вакытын һәм урынын күрсәтеп, гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар һәм тиешле муниципаль норматив хокукый акт проекты, әгәр гамәлдәге законнарда башкасы каралмаган булса, гавами тыңлаулар уздырыласы көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

6. Гавами тыңлаулар үткәрү турында карар басынып чыккан көннән алып һәм аларны уздыру көненә кадәр Җирлек халкы Җирлек башлыгына гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язма тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, шул исәптән муниципаль норматив хокукый акт проектына төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр җибәрергә хокуклы. Җирлек башлыгы кергән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр гавами тыңлауларда катнашучыларга җиткерелә.

7. Әгәр гамәлдәге законнарда башкасы каралмаган булса, гавами тыңлаулар муниципаль норматив хокукый акт проектын карау көненә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча уздырыла. Гавами тыңлаулар белгечләрне, экспертлар, кызыксынган затларны чакыру белән үткәрелә. Гавами тыңла} ларда Җирлекнең теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

8. Гавами тыңлауларын уздыру йомгаклары буенча муниципаль норматив хокукый акт проектын гавами тыңлауларга кабул итү компетенциясенә кертелгән җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә.

9. Гавами тыңлауларның нәтиҗәләре, кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләмәсен дә кертеп, гавами тыңлаулар уздырганнан соң 5 көннән дә сонга калмыйча бастырып чыгарылырга (.катыкка җиткерелергә) тиеш.

10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе Җирлек Советы карары белән расланган гавами тыңлаулар турында Нигезләмә белән билгеләнә.

23 статья. Гражданнар җыелышы

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр турында фикер алышу, җирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары эшчонлеге турында халыкка мәгълүмат бирү. Җирлек территориясе өлешендә территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру өчен гражданнар җыелышлары үткәрелергә мөмкин. Гражданнар җыелышы микрорайоннар, торак массивлар, кварталлар, урамнар, торак йортлар буенча чакырыла.

2. Гражданнар җыелышы халык инициативасы. Җирлек Советы. Җирлек Башлыгы инициативасы буенча, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә уставында каралган очракларда үткәрелә.

3. Җирлек Советы яисә Җирлек Башлыгы инициативасы белән уздырыла торган гражданнар җыелышы Җирлек Советы яисә Җирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар җыелышы территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының, әлеге территориядә яшәүче һәм җыелышта катнашырга хокуклы халык санының кимендә 10 процентын тәшкил иткән гражданнар төркеме, әлеге территорияләрдә урнашкан предприятие, учреждение, оешма җитәкчеләренең язма тәкъдиме буенча Җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

Гражданнар җыелышын үткәрү турындагы тәкъдимдә аны карауга чыгарыла торган мәсьәләләр исемлеге, җыелышны уздыру вакыты һәм урыны күрсәтелергә тиеш. Тәкъдим вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланырга тиеш. әгәр җыелышны үткәрү инициативасы белән гражданнар төркеме мөрәҗәгать итсә - әлеге гражданнарның һәркайсының фамилиясен, исемен, агасының исемен, туган көнен, яшәү урыны адресын күрсәтеп имзалана.

Җирлек Советы үзенең якындагы утырышында гражданнар җыелышын үткәрү турында кертелгән тәкъдимне карый.

Җирлек Советы гражданнар җыелышын үткәрүдән аның максатка ярашсызлыгы мотивлары буенча баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар җыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

6. Гражданнар җыелышын үткәрү вакыты һәм урыны турында һәм фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр турында әлеге территориядә яшәүчеләргә җыелыш уздырыласы көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча, маесакүләм мәгълүмат чаралары, почта аша хәбәр итеп һәр фатирлар буенча йөреп, белдерүләр һәм башка мөмкин булган чаралар кулланып хәбәр ителә.

Гражданнар җыелышын әзерләүне һәм уздыруны Җирлек Башкарма комитеты тәэмин итә.

7. Җыелышлар эшендә әлеге территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия гражданнар катнашырга хокуклы. Җыелышта катнашырга хокукы булган гражданнарның гомуми саны муниципаль сайлаулар уздырганда файдаланыла торган Россия Федерациясе чикләрендә булу урыны һәм яшәү урыны буенча Россия Федерациясе гражданнарын теркәүне исәпкә алу күрсәткечләре нигезендә билгеләнә.

Җыелышта катнашырга хокукы булган гражданнар санының кимендә өчтән бере катнашса, гражданнар җыелышы хокуклы дип саната.

Җыелыш карарлары җыелышта катнашкан гражданнарның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданнар җыелышы җирле ушдаро органнарына һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларына мөрәҗәгать кабул итәргә, шулай ук җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданнар җыелышы исеменнән эш итәргә вәкаләтле затларны сайларга мөмкин.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча үткәрелә торган гражданнар җыелышы үз компетенциясенә территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар җыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәҗәгатьләр мөрәҗәгатьләрдә булган мәсьәләләрне хәл итү компетенцияләрендә булган җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан язмача җавап җибәрү белән мәҗбүри каралырга тиеш.

11. Гражданнар җыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе, шулай ук гражданнар җыелышының вәкаләтләре федераль закон, әлеге Устав һәм Җирлек Советының норматив хокукый акты. территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

12. Гражданнар җыелышы йомгаклары аны уздырганнан соң бер ай эчендә рәсми басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

24 статья. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм җирлектәге барлык халыкның фикерен ачыклау кирәк булган очракта уздырыла. Җирлекнең тиешле территориаль өлешләрендә яшәүчеләр арасыннан гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар җыелышын чакыру авыр булганда, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар җыелышында катнашырга хокукы булган кешеләр саны 300 кешедән артып киткән очракларда үткәрелә.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар җыелышының вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) халык. Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Җирлек Советы яки Җирлек Башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) Җирлек Советы яисә Җирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә. Халык инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) Җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы), әгәр анда сайланган делегатларның яртысыннан артыгы катнашса, хокуклы дип санала. Конференция карарлары (делегатлар җыелышлары) конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

5. Гражданнар конференциясен (делегатлар җыелышларын) билгеләү һәм үткәрү, делегатларны сайлау тәртибе әлеге Устав һәм Җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) территориаль иҗтимагый үзидарә уставында каралган тәртиптә һәм очракларда билгеләнә һәм үткәрелә.

7. Гражданнар (делегатлар җыелышлары) конференциясе нәтиҗәләре рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

25 статья. Гражданнар -кыены

1. Гражданнар җыены халык тарафыннан турыдан-туры җирле үзидарә гамәлгә ашырылу һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы рәвеше булып тора.

2. Гражданнар җыены «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда карат ган очракларда үткәрелә.

3. «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль

законның 25.1 статьясында каралган очракларда гражданнар җыены үткәрелергә мөмкин:

1) күрсәтелгән торак пункт территориясен башка жирлек (муниципаль районы) теериториясенә кертүне сорый торган торак пунктта әлеге торак пункт составына кергән җирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча;

2) Җирлек Советы вәкаләтләре гражданнар җыены тарафыннан гамәлгә ашырыла торган Җирлектә әлеге Җирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча:

3) Җирлек Советы вәкаләтләре гражданнар җыены тарафыннан гамәлгә ашырыла торган Җирлектә, әгәр сайлау хокукына ия кешеләр саны 100 дән артык булса. Җирлек Советын төзү, аның саны һәм вәкаләтләр срогы г\ рындагы мәсьәлә буенча:

4) Җирлек Советы вәкаләтләре гражданнар җыены тарафыннан гамәлгә ашырыла торган Җирлектә үзара салым акчаларын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча;

5) Җирлек составына керүче торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү- һәм куллан) мәсьәләсе буенча;

6) авылара территориядә урнашкан торак пунктта, җирле үзидарә оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләр буенча халык инициативасын алга этәрү максатларында, җирле үзидарә органнарына мөрәҗәгать итү өчен:

7) халкы аз булган территориядә яки керү авыр булган җирдә урнашкан җирлектә, әгәр халык саны 100 кешедән артмаган булса, Җирлекне бетерү мәсьәләсе буенча;

8) авыл торак пунктында авыл торак пункты старостасы кандидатурасын тәкъдим итү мәсьәләсе буенча, шулай ук авыл торак пункты старостасының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мәсьәләсе буенча:

9) авыл торак пунктында гражданнар җыены шулай ук муниципаль хезмәл турында Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда, муниципаль хезмәт Вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә, конкурс комиссиясе составына кандидатуралар тәкъдим итү максатларында үткәрелергә мөмкин.

4. Гражданнар җыены Җирлек Башлыгы яисә сайлау хокукына ия 10 кешедән дә ким булмаган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырыла ала.

5. Җыен үткәрү инициативасын хуплау йөзеннән җыелырга тиешле имзалар саны сайлау хокукына ия булган, торак пункт территориясендә даими яки нигездә яшәүче, яшәү урыны буенча теркәлгән гражданнар санынын 5 процентын тәшкил итәргә тиеш, ләкин 25тән дә ким була алмый.

6. Җирлек башлыгы чакыра торган халык жыены Җирлек башлыгы карары белән билгеләнә, инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданнар жыены Җирлек Советы карары белән билгеләнә.

7. Торак пунктта яшәүчеләргә халык жыенын үткәрү вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр ителә, муниципаль хокукый акт проекты һәм гражданнар жыенын хәл итүгә чыгарылучы мәсьәләләр буенча материаллар белән алдан ук таныштырылал ар.

8. Җыенда кабул ителгән карарлар муниципаль хокукый акт булып тора. Җирлек башлыгы тарафыннан имзалана һәм Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш.

26 статья. Гражданнарны сораштыру

1. Гражданнарны сораштыру жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары карарлар кабул иткәндә халык фикерен ачыклау һәм исәпкә алу өчен Җирлекнең бөтен территориясендә яисә территориясенең бер өлешендә үткәрелә.

Сораштыру нәтиҗәләре киңәш итү характерында.

2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукына ия муниципаль берәмлек халкы катнашырга хокуклы. Гражданнарның инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән инициатив проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча сораштыруда уналты яшькә җиткән муниципаль берәмлек яисә аның өлеше халкы катнашырга хокуклы.

3. Гражданнарны сораштыру түбәндәгеләрнең инициативасы белән уздырыла:

1) Җирлек Советы яисә Җирлек Башлыгы - җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары - җирлек җирләренең максатчан билгеләнешен үзгәртү турында карарлар кабул иткәндә гражданнарның фикерен исәпкә алу өчен.

3) инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлектә яисә анын өлешендә уналты яшькә житкән яшәүчеләр - әлеге инициатив проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау очен.

4. Гражданнарны сораштыру билгеләү һәм уздыру тәртибе Татарстан Республикасы законы нигезендә Җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5. Гражданнарны сораштыру билгеләү турындагы карар муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан кабул ителә. Гражданнарны сораштыру үткәрү өчен муниципаль берәмлекнең рәсми сайты "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә кулланылырга мөмкин.

Гражданнарны сораштыру билгеләү турында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый актында түбәндәгеләр билгеләнә:

1) сораштыруны уздыру датасы һәм сроклары;

2) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) сорауны (сорауларны) әзерләү;

3) сораштыру үткәрү методикасы:

4) сораштыру кәгазенең формасы:

5) сораштыруда катнашучы жирлек халкының иң аз саны.

6. Җирлектә яшәүчеләргә гражданнардан сораштыру үткәрү турында хәбәр аны үткәрүгә кимендә 10 көн кала белдерелә.

7. Гражданнарны сораштыр}' әзерләүгә һәм уздыруга бәйле чараларны финанслау түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

1) Җирлек бюджеты акчалары исәбеннән-Җирлекнең жирле үзидарә органнары яки муниципаль берәмлек халкы инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә:

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән - Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру уздырганда.

8. Сораштыру нәтиҗәләре аны уздырганнан сон бер ай эчендә басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш. Җирлектә яшәүче теләсә кайсы кеше сораштыру нәтиҗәләре белән танышырга хокуклы. Җирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул ителгәндә сораштыру нәтиҗәләре исәпкә алынырга тиеш.

27 статья. Җирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм жирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турындагы карар Җирлек Советы тарафыннан үз инициативасы буенча яисә тиешле территориядә яшәүче гражданнар таләбе буенча Җирлек Советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча башка материаллар аларны халык фикер алышуына чыгару турында карар кабул ителгәннән сон биш көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарыла, халыкка танышу өчен мөмкин булган урыннарда урнаштырыла, башка ысуллар белән җиткерелә.

3. Халык фикер алышуына мәсьәлә чыгар}' белән бер үк вакытта Җирлек Советы фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне карау

эшен оештыру вакытын һәм тәртибен билгели, әлеге максат өчен махсус комиссия төзиләр.

4. Җирлек Советы үзе чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләр турында фикер алышуны тәэмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Җирлек Советына җибәрелә.

6. Муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Җирлек Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы йомгаклары турында халыкка хәбәр ителә.

28 статья. Гражданнарның жирле үзидарә органнарына мөрәҗәгатьләре

1. Гражданнар Җирлекнең жирле үзидарә органнарына шәхсән һәм күмәк мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Гражданнарның мөрәҗәгатьләре "Россия Федерациясе гражданнары мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турында" 2006 елның 02 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында гражданнар мөрәҗәгатьләре турында" 2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каратырга тиеш.

3. Гражданнарның мөрәҗәгатьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы.

29 Статья. Җирлекнен иҗтимагый (консультатив) советлары

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарлар эшләгәндә һәм гамәлгә ашырганда халыкның ихтыяҗларын һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алу, җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә җәмәгать контролен гамәлгә ашыру максатларында Җирлекнең иҗтимагый советы төзелә.

2. Җирлекнен иҗтимагый советы Җирлек халкының, иҗтимагый берләшмәләрнең һәм башка коммерциячел булмаган оешмаларның үз теләге белән катнашуы нигезендә формалаша.

3. Җирлекнең иҗтимагый советын формалаштыр} тәртибе, аның утырышларын үткәрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, мәгълүмат, консультация бирү һәм башка мәсьәләләр буенча Җирлекнен җирле үзидарә органнарының хокуклары, бурычлары һәм жаваплышыгы. аны җибәрү процедурасы, шулай ук

аны оештыру һәм эшчәнлегенең башка мәсьәләләре Җирлек Советы тарафыннан расланган Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Җирлекнең жирле үзидарә органнарында башка иҗтимагый (консультатив) советлар аларның карарлары нигезендә барлыкка килергә мөмкин.

5. Иҗтимагый (консультатив) советларда эш иҗтимагый башлангычларда алып барыла.

30 статья. Җирлек халкы тарафыннан жирле үзидарәне гамәлгә ашыру һәм аны гамәлгә ашыруда турыдан-туры катнашуның башка формалары

1. Әлеге Уставта каралган жирле үзидарәне халык тарафыннан турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу формалары белән беррәттән, гражданнар җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка рәвешләрдә катнашырга хокуклы.

2. Җирлектә яшәүчеләрнең җирле үзидарәдә турыдан-туры катнашуы һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә.

Җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары халыкка жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыруда һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуында ярдәм итәргә тиеш.

III бүлек. Җирлек Советы

31 статья. Җирлек Советы - жирле үзидарәнең вәкиллекле органы

1. Җирлек Советы - Җирле үзидарәнең даими эшләүче, коллегиаль вәкиллекле органы.

2. Җирлек Советының рәсми исеме - "Арча шәһәр Советы*'.

3. Җирлек Советының вәкаләтләре вакыты-5 ел.

4. Җирлек Советы җирлек халкына хисап тота һәм аның контролендә.

5. Җирлек Советының мөһере. Арча шәһәре гербы сурәтләнгән үз исеме булган бланклары бар.

6. Җирлек Советы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары җирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

32 статья. Җирлек Советы составы

1. Җирлек Советы бермандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайланган 15 депутаттан тора.

2. Җирлек Советы аның составына Җирлек Советының билгеләнгән депутатлар саныннан кимендә өчтән икесен сайлаганда хокуклы була.

33 статья. Җирлек Советы депутаты статусы

1. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре аны сайлаган көннән башлана һәм яңа чакырылыш Җирлек Советы эшли башлаган көннән туктатыла.

2. Җирлек Советы депутаты, әлеге Уставта билгеләнгән очраклардан тыш. депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча эш һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып бара.

Үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутатына даими рәвештә эш урынын (Вазыйфаларын) саклап калу гарантияләнә, аның озынлыгы Россия Федерациясе субъекты законы нигезендә муниципаль берәмлек уставы белән билгеләнә, бу аена икедән кимрәк һәм алты эш көненнән дә күбрәк булмаска тиеш.

3. Җирлек Советы депутаты статусына бәйле чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

4. Җирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав. Җирлек Советы карарлары нигезендә шартлар тәэмин ителә.

5. Җирлек Советы депутаты Җирлек Советы тарафыннан раслана торган әдәп кагыйдәләрен үтәргә тиеш, аларда шул исәптән депутатның түбәндәге бурычлары булырга тиеш:

1) шәхсән яисә аның якын туганнарына кагынышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә, җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмау;

2) депутат бурычларын объектив башкаруда шик тудырырлык үз-үзен тотышыннан тыелырга, шулай ук анын абруена яисә җирлек Советы абруена зыян китерергә сәләтле низаглы хәлләрдән качарга;

3) мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү куркынычы булганда - шәхси кызыксын) депутат бурычларын объектив үтәүгә йогынты ясый яисә йогынты ясый ала торган вәзгыять туганда - бу хакта Җирлек Советына хәбәр итәргә һәм аның әлеге каршылыкны булдырмауга яисә җайга салуга юнәлдерелгән карарын үтәргә;

4) Җирлек Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат Вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа мәгълүм булган белешмәләрне фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

6) физик һәм юридик затлардан депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә бүләкләүләр (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссуда, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу. ял итү. транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр) алмаска.

6. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы Жирлек Советы депутаты түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) эшкуарлык эшчәнлеге белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнергә, коммерция оешмасы белән идарә итүдә яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләр советы идарәсендә, башка муниципаль берәмлекләр берләшмәләрендә, сәяси партиядә, профсоюз тарафыннан билгеләнгән тәртиптә теркәлгән катнашудан тыш), башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми җыелышында (конференцияләрдә). Россия Федерациясе Президенты яки Россия Федерациясе Хөкүмәте акты нигезендә оешманың коллегиаль органы эшчәнлегендә түләүсез нигездә катнашудан тыш. муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында катнашу өлешләре) белән идарә итүне гамәлгә куючы яисә гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә куючысы (акционеры) муниципаль берәмлек булган оешманың идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә катнашырга: федераль законнарда каралган башка очракларда;

2) мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш. башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый:

3) әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаса. Россия Федерациясе территориясендә эш итүче коммерцияле булмаган хөкүмәткә карамаган чит ил оешмаларының һәм аларның структур бүлекчәләренең идарә органнары, попечительләр һәм күзәтчелек советлары составына керергә;

Вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат граждан, административ яки җинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

Шәһәр Советы депутатлары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге Устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

7. Җирлек Советы депутаты "Коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны һәм бурычларны үтәргә тиеш.

8. Керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында Россия Федерациясенең коррупциягә каршы тору турындагы законнары нигезендә тапшырыла торган белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы премьер-министры) карары буенча Россия Федерациясе субъекты законында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

9. «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гом\ ми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясының 72 өлеше нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтиҗәсендә "Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон. "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, "Аерым категорияләрдәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактлары ачыкланганда. Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) депутатка карата җирле үзидарә депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә бүтән җаваплылык чарасын куллану турында тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле җирле үзидарә органына яисә судка гариза белән мөрәҗәгать итә.

10. Үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дөрес булмаган мәгълүмат биргән җирле үзидарә депутатына карата, әгәр дә бу мәгълүматларны бозып күрсәтү мөһим булмаса, түбәндәге җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин:

1) кисәтү';

2) депутатны анын вәкаләтләре срогы тәмамланганчы муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында вазыйфа биләүдән мәхрүм итү белән муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында Вазыйфасыннан азат итү;

3)вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыру хокукыннан мәхрүм итү белән анын вәкаләтләре срогы тәмамланганчы даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашырудан азат итү;

4) вәкаләтләре срогы тәмамланганчы муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында Вазыйфалар биләүдән тыю;

5) вәкаләтләр срогы тәмамланганчы даими нигездә вәкаләтләрен үтәүне тыю.

11. Җирле үзидарә депутатына карата "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131 -ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 73-1 өлешендә күрсәтелгән җаваплылык чараларын куллану турында карар кабул итү тәртибе Россия Федерациясе субъекты законы нигезендә муниципаль хокукый акт белән билгеләнә.

12. Муниципаль Вазыйфаларны биләүче затларның керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә жирле үзидарә органнарының рәсми сайтларында урнаштырыла һәм (яки) муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә торган тәртиптә массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару өчен бирелә.

34 статья. Җирлек Советы депутатының сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Җирлек Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук анын сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Җирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында жаваплы һәм аларга хисап тота.

3. Җирлек Советы депутаты эшчәнлеге турында сайлаучылар алдында елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тота. Җирлек Советы эше турында даими хәбәр итә, шулай ук айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

4. Җирлек Советы депутаты Җирлек халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, аларда булган мәсьәләләрне дөрес һәм үз вакытында хәл итәргә тиеш.

5. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук ишегалды территорияләрендә, аларны үткәрү яшәешен.

транспорт яки социаль инфраструктура, элемтә объектларының функция л әвен бозу, җәяүлеләрнең һәм (яки) транспорт чараларының хәрәкәтенә комачаулык тудырмау яки гражданнарның торак урыннарына транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керүенә юл куймау шарты белән үткәрелә. Мондый очрашулар турында Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органнарына яисә жирле үзидарә органнарына хәбәр итү таләп ителми. Шул ук вакытта, депутат күрсәтелгән органнарга аларны үткәрү датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

6. Җирле үзидарә органнары депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен махсус урыннар билгелиләр, шулай \ к депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен жирле үзидарә органнары тарафыннан бирелә торган урыннар исемлеген һәм аларны бирү тәртибен билгелиләр.

7. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенең җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

8. Депутатның җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган гавами чара формасында сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә үткәрүгә комачаулау Россия Федерациясе законнары нигезендә административ жаваплылыкка китерә.

35 статья. Яна сайланган Җирлек Советы эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш Җирлек Советының беренче утырышы Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе сайланган көннән сон ун көннән дә соңга калмыйча жыела. Сайлаулардан сон беренче Җирлек Советы утырышын Җирлек башлыгы, ә ул булмаган очракта -Җирлекнең сайла\ комиссиясе чакырта.

2. Җирлек Советының сайлаулардан сон беренче утырышын Җирлек Советының яше буенча иң өлкән депутаты ача һәм яңа Җирлек башлыгы сайланганчы алып бара.

36 статья. Җирлек Советы компетенциясе

1. Җирлек Советы компетенциясенә түбәндәгеләр керә:

1) Җирлек Уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өс гәмәләр кертү:

2) Җирлек бюджеты проектын карау. Җирлек бюджетын раслау, аның үтәлешен контрольдә тоту. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны раслау:

3) жирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару, алар буенча ставкалар күләмен билгеләү, салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә аларны түләү буенча ташламалар бирү;

4) муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясен раслау:

5) муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау;

6) Җирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициатива күрсәтү;

7) Җирлек Советы депутатларын сайлауларны билгеләү. Җирлек Советына депутатлар сайлау буенча сайлау округлары схемасын раслау;

8) Җирле референдум билгеләү;

9) Җирлек башлыгын сайлау;

10) Җирлек башлыгын Вазыйфадан читләштерү турында карар кабул итү;

11) Җирлек башлыгы урынбасарын сайлау;

12) Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү, аның отставкасын кабул итү;

13) Җирлек Советы депутатлары арасыннан Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Советына Җирлек вәкилен сайлау;

14) Җирлекнең Башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренең чик санын билгеләү;

15) Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе Вазыйфасына конкурс үткәрү тәртибен билгеләү, конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү;

16) Җирлекнең җирле үзидарә сайлануны вазыйфаи затларына. Җирлекнең сайлануны жирле үзидарә органнары әгъзаларына. Җирлек Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләр һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру тәртибен һәм Россия Федерациясенең Мәгариф турындагы законында һәм муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыру тәртибен билгеләү;

17) Җирлек сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;

18) Җирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләү;

19) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру:

20) Җирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен, шул исәптән аны федераль законнар нигезендә хосусыйлаштыру тәртибен Һәм шартларын билгеләү: Җирлек Советы белән килештереп яки

раслаганнан соң тартып алынган муниципаль милек төрләре исемлеген билгеләү;

21) муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарлар кабул шү- тәртибен, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә һәм. әгәр федераль законнарда башкача каралмаган булса, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан башкарыла торган ипләргә тарифлар кую тәртибен билгеләү;

22) Җирлекнең муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;

23) Җирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;

24) жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен башкаруны контрольдә тоту;

25) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгару тәртибен билгеләү;

26) Җирлекнең территориаль планлаштыр}' документларын, шәһәр төзелеше проектларының жирле нормативларын. Җирлек территориясеннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен, Россия Федерациясенең шәһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шәһәр төзелеше документларын раслау:

27) Җирлек территориясендә урамнарга һәм торак пунктларның башка өлешләренә исем бирү һәм исемен үзгәртү' турындагы мәсьәләләрне хәл итү;

28) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның җирле резервларын булдыру һәм алардан файдалану тәртибен билгеләү;

29) муниципаль махсуслаштырылган торак фондыннан торак урыннары бирү тәртибен билгеләү;

30) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарына Җирлек бюджетыннан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;

31) автоном коммерцияче.! булмаган оешмалар һәм фондлар рәвешендә коммерциячел булмаган оешмалар төзү турында карарлар кабул итү;

32) массакүләм мәгълүматның үз чараларын гамәлгә кую:

33) Җирлек Уставын һәм Җирлек Советы карарларын аңлату;

34) Җирлек Советы регламентын һәм үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча башка карарлар кабул итү;

35) Җирлек Советы аппараты турында Нигезләмәме раслау;

36) коммуналь инфраструктура системасына тоташтыруга тарифларны, коммуналь комплекс оешмалары тарифларын, коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә тарифларга өстәмәләр, кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмәләр кертү тәртибен билгеләү;

37) Арча муниципаль районы Контроль-хисап палатасына тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча Җирлекнең Ревизия комиссиясе вәкаләтләрен тапшыру турында Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Советы белән килешү гөзү;

38) федераль законнар. Татарстан Республикасы законнары белән җирлекләрнең вәкиллекле органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге устав белән Җирлек Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

2. Җирлек Советы Җирлек Башлыгының. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесенең. Җирлек Башкарма комитеты эшчәнлеге һәм Җирлек башлыгы буйсынуында булган башка җирле үзидарә органнарының эшчәнлеге турында, шул исәптән Җирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү буенча да. еллык хисапларын тыңлый.

38 статья. Җирлек Советынын эш тәртибе

1. Җирлек Советының эш тәртибе әлеге Устав һәм Җирлек Советы регламенты белән билгеләнә.

2. Җирлек Советы эшенең төп рәвеше аның утырышларыннан гыйбарәт, аларда Җирлек Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр хәл ителә.

3. Җирлек Советы утырышлары анда сайланган депутатлар санының кимендә 50 проценты катнашканда хокуклы санала.

4. Җирлек Советының чираттагы утырышлары кирәк булган саен. әмма кимендә өч айга бер тапкыр уздырыла. Чираттан тыш утырышлар Җирлек Башлыгы яисә Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынаан кимендә өчтән берен тәшкил иткән депутатлар төркеме инициативасы буенча чакырыла.

5. Совет утырышлары Җирлек башлыгы тарафыннан чакырыла. Җирлек Советы депутатларына һәм чакырылган кунакларга чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш утырышка - аны үткәрүгә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

6. Җирлек Советы утырышлары ачык һәм хәбәрдарлык рәвешендә уздырыла. Советның ачык утырышларында Җирлектә яшәүче һәркем катнашырга хокуклы.

Регламентта каралган очракларда. Җирлек Советы шулай законнар нигезендә утырышта катнашырга хокукы булган затлар гына катнаша алган ябык утырыш уздыру турында карар кабул итәргә хокуклы.

7. Җирлек Советының һәр утырышында утырыш беркетмәсе алып барыла. Утырыш беркетмәсенә утырышны уздыру датасы, урыны һәм вакыты турындагы белешмәләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр санап үтелә

һәм. тавыш бирү йомгакларын күрсәтеп, кабул ителгән барлык карарлар теркәлә. Совет утырышы беркетмәсенә имза салынганнан сон. Җирлектә яшәүче теләсә кайсы кеше аның белән танышырга мөмкин.

8. Җирлек Советы утырышларында һәр депутат бер тавышка ия. Җирлек Советы депутаты тавыш бирү хокукын шәхсән үзе гамәлгә ашыра. Җирлек Советы утырышларында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраклары әлеге Устав. Җирлек Советы регламенты белән билгеләнә.

39 статья. Җирлек Советы эшчәнлеген оештыру

1. Җирлек Советы эшчәнлеген Җирлек Башлыгы оештыра.

2. Җирлек Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне алдан карах һәм әзерләү өчен Җирлек Советы регламенты нигезендә депутатлар арасыннан. Җирлек башлыгыннан тыш. даими яисә вакытлыча комиссияләр төзелергә мөмкин (яисә) Җирлек Советы эшчәнлегенең төп юнәлешләре буенча күрсәтелгән мәсьәләләрне әзерләү өчен җаваплы депутатлар билгеләнергә мөмкин. Депутат ике даими комиссиядә эшләргә хокуклы.

3. Җирлек Советы карамагындагы аеруча мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышу, муниципаль программаларны әзерләү. Җирлек Советы карарларын әзерләү, фикер алышу өчен Җирлек Советы каршында депутатлар. Җирлек Башкарма комитеты вәкилләре, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр, белгечләр, экспертлар һәм Җирлек халкы составындагы эшлекле, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелергә мөмкин.

4. Җирлек Советы эшчәнлеген оештыр)', хокукый, мәгълүмати. матди-техник һәм башка яктан тәэмин итүне Җирлек Советы аппараты башкара.

40 статья. Җирлек Советы тарафыннан контрольлек итү функцияләрен гамәлгә ашыру

1. Җирлек Советы Җирлек территориясендә әлеге Устав нигезләмәләренең үтәлешен. Җирлек Советы тарафыннан кабул ителгән норматив хокукый актлар нигезләмәләренең үтәлешен. Җирлек бюджеты үтәлешен, бюджеттан тыш фондлар акчаларыннан файдалануны. Җирлекне үстерү программаларын. Җирлек Башкарма комитеты эшчәнлеген тикшереп тора.

2. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан законнар, әлеге Устав һәм башка муниципаль норматив хокукый актлар бозылу фактлары ачыкланган очракта. Җирлек Советы. Җирлек башлыгы карары белән депутатлар арасыннан күрсәтелгән фактларны тикшерү өчен вакытлы контроль комиссияләре төзелергә мөмкин.

3. Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы инициативасы буенча законнар нигезендә Җирлек бюджеты акчаларыннан максатчан файдалануны, муниципаль мөлкәттән файдалануның нәтиҗәлелеген тикшерү (ревизия) уздырылырга мөмкин. Күрсәтелгән контроль һәм эксперт-аналитик чараларны үткәрү тәртибе Җирлекнең Ревизия комиссиясе турында Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Җирлекнең Башкарма комитеты, предприятие, учреждение, оешма, вазыйфаи затлар, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, әгәр закон белән башкасы билгеләнмәгән булса. Җирлек Советы, аның контроль комиссияләре депутаты. Җирлек Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча соратып алынган мәгълүмат бирергә, ә законнар, муниципаль норматив хокукый актлар бозылган очракта, хокук боз\ ларны бетерү һәм гаепле затларны жаваилылыкка тарту өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Җирлек Советы контроль функцияләрен башкарганда Җирлек Башкарма комитетының финанс-хужалык һәм башкарма-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

41 статья. Җирлек вәкилен муниципаль район Советына сайлау

1. Җирлек Советы депутатлары арасыннан Арча муниципаль районы Советына Җирлек вәкиле яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана.

2. Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш биргән кандидат сайланган дип санала.

42 статья. Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату[7]

1. Җирлек Советы вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

1) Җирлек Советы тарафыннан үз-үзен таркату турында карар кабул итү. Шул ук вакытта үз-үзен таркату турында карар Җирлек Уставы белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә;

2) Җирлек Советы депутатларының әлеге составының хокуксызлыгы турында, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләре туктатылуга бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы Югары суды карарының үз көченә керүе:

3) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131 -ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, шулай ук муниципаль берәмлек бетерелгәндә. Җирлекне үзгәртеп кору очрагында;

4) Җирлекнең шәһәр округы белән берләшүенә бәйле рәвештә муниципаль берәмлек статусын югалтуы;

5) Җирлек чикләрең үзгәртү яки Җирлекнең шәһәр округы белән берләшүе нәтиҗәсендә сайлаучылар саны 25% тан арту.

2. Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктат) аның депутатларының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылуга сәбәп була.

3. Җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, җирлекнең сайлау комиссиясе Федераль закон белән билгеләнгән срокларда Җирлек Советы депутатларын вакытыннан алда сайлауларны билгели, алар Федер&ть законда билгеләнгән срокларда үткәрелә.

43 статья. Җирлек Советының үз-үзен таркату турында карар кабул **итү** тәртибе

1. Җирлек Советының үз-үзен таркату турындагы карары Җирлек Башлыгы яисә Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының кимендә яртысы күләмендәге депутатлар төркеме инициативасы белән кабул ителергә мөмкин.

2. Үз-үзен таркату турында карар кабул итү инициативасы түбәндәгечә күрсәтелә алмый:

1) Җирлек Советы сайланганнан соң беренче ел эчендә;

2) Җирлек бюджетын кабул итү һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау чорында;

3) Җирлек башлыгын чакыртып алу буенча тавыш бирү уздыру чорында яки аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.

3. Җирлек Советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа таркату сәбәпләрен нигезләүче башка материаллар да өстәлергә мөмкин.

4.Җирлек Советы карары белән үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне алдан карау өчен депутатлар арасыннан комиссия төзелә. Җирлек Советы яки Җирлек Башлыгы карары буенча Җирлек Советының үз-үзен таратчы турындагы мәсьәлә халык тыңлауларына чыгарылырга мөмкин.

5. Җирлек Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карау дәвамлылыгы Җирлек Советы депутатлары һәм Җирлек халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартлары һәм нигезләмәләре буенча һәрьяклы һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш.

Үз-үзен таркату турында карар үз-үзен таркату турындагы инициативаны тәкъдим иткән көннән ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Җирлек Советының үз-үзен таркату турындагы карары Совет депутатларының билгеләнгән саныннан тавышларның өчтән икесе тарафыннан яшерен тавыш бирү юлы белән кабул ителә.

7. Җирлек Советының үз-үзен тарату турында тәкъдиме кире кагынган очракта, кабат үз-үзен тарату инициативасы үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә

буенча тавыш биргән көннән бер елдан да иртәрәк булмаган вакытта күрсәтелергә мөмкин.

44 статья. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) уз теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан хокуктан файдаланугa сәләтсез яисә хокуктан файдалан) сәләте чикләнгән дип таныту:

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат дип игълан ителү;

5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү:

6) Россия Федерациясе чикләреннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга яисә Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы яисә башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданы чит ил гражданы, җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданлыгы тукталу;

8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

9) Җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда тукталу;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яисә аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә китү;

11) "Коррупциягә каршы тору турында" 25.12.2008 ел, № 273-ФЗ Федераль законда, "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларнын керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 03.12.2012 ел, № 230-ФЗ Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү;

12) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Әлеге статьяның 1-7. 10 һәм 11 пунктларында күрсәтелгән очракларда. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турындагы карар Җирлек

Советы тарафыннан кабул ителә, анда Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре туктатылу көне билгеләнә.

3. Әлеге статьяның 8 пунктында каралган очракта. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтиҗәләре рәсми басынып чыккан көннән туктатыла.

4. Әлеге статьяның 9 пунктында каралган очракта. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре Җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

5. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатны өстәмә сайлаулар федераль закон. «Татарстан Республикасында муниципаль сайлаулар турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнә.

IV бүлек. Җирлек Башлыгы

45 статья. Җирлек башлыгы - Җирлекнең иң югары вазыйфаи заты

1. Җирлек Башлыгы Җирлекнең иң югары вазыйфаи заты булып тора.

2. Җирлек Башлыгы жирлек Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе вәкаләтләрен башкара.

3. Җирлек Башлыгының рәсми исеме - "Арча шәһәре'" муниципаль берәмлеге башлыгы".

4. Җирлек Башлыгы Арча район Советы депутаты булып тора.

46 статья. Җирлек Башлыгын сайлау тәртибе

1. Җирлек Башлыгы яңа сайланган Җирлек Советының беренче утырышында Җирлек Советы депутатлары арасыннан яшерен тавыш бирү юлы белән Җирлек Советы вәкаләтләре вакытына сайлана. Җирлек Башлыгын сайлау Җирлек Советы депутатлары тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан, шул исәптән җирлек халкы, иҗтимагый берләшмәләр. Татарстан Республикасы Президенты тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Җирлек Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә. Җирлек Башлыгы итеп сайланган дип санат.

3. Җирлек башлыгы сайланганнан соң түбәндәге антны бирә: "Җирлек башлыгы үзенә йөкләнгән югары Вазыйфаларны үтәгәндә Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын. Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, жирлек уставын үтәргә, жирлек .чаткының иминлеген тәэмин итү, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен бөтен көчемне һәм белемнәремне кулланырга ант итәм."

47 статья. Җирлек башлыгы статусы

1. Җирлек Башлыгы даими нигездә эшли.

2. Җирлек Башлыгы даими нигездә Арча район Советы рәисе яки урынбасары Вазыйфасына сайланган очракта, ул Җирлек башлыгы вәкаләтләрен азат ителмәгән нигездә башкара.

3. Җирлек Башлыгы түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) эшкуарлык эшчәнлеге белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнергә, шулай ук хуҗалык итүче субъект белән (торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларыннан, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативларыннан, күчемсез милек милекчеләре ширкәтеннән һәм һөнәр берлегеннән тыш), әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса (федераль законнарда башкача билгеләнмәгән булса) идарә итүдә катнашырга, әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә аңа әлеге оешма белән идарә итүдә катнашырга йөкләмә бирелмәгән булса;

2) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә бу оешмага идарә итүдә катнашу йөкләнмәгән булса, коммерциячел оешма идарәсе әгъзасы булып торырга;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш. башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса:

4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яки күзәтчелек советлары. Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмалар һәм аларнын структур бүлекчәләре составына керергә.

4. Җирлек Башлыгы гражданлык, административ яки җинаять эше яки административ хокук бозу эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак катнаша атмый.

Җирлек Башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге Устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

5. Җирлек Башлыгы үз эшчәнлегендә федераль законнар һәм әлеге Устав нигезендә Җирлек халкына һәм Җирлек Советына хисап тота һәм алар контролендә.

6. Җирлек Башлыгы Җирлек Советы алдында үз эшчәнлеге турында елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тота.

7. Җирлек Башлыгы Җирлек Советына ел саен үз эшчәнлеге нәтиҗәләре турында хисап бирә. ә Җирлек Башлыгы Башкарма комитетны җитәкләгән очракта. Башкарма комитет эшчәнлеге һәм аңа буйсынган башка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге нәтиҗәләре, шул исәптән Җирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү турында да, хисап бирә.

8. Җирлек Башлыгы "Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон. "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларнын керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, "Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акча һәм (яисә) чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәргә тиеш.

48 статья. Җирлек Башлыгының вәкаләтләре

Җирлек Башлыгы:

1) башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә Җирлек исеменнән ышанычнамәсез эш итә;

2) Җирлек Советы эшен оештыра, Җирлек Советы утырышларын чакыра һәм анарга рәислек итә;

3) әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә Җирлек Советы кабул иткән хокукый актларга кул куя һәм халыкка җиткерә;

4) үз вәкаләтләре кысаларында Җирлек Советы эшчәнлеген оештыр) мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

5) Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт гөзи;

6) Җирлек Советы эшендә хәбәрдарлыкны тәэмин итү һәм җәмәгатьчелек фикерен исәпкә алу буенча чаралар күрә;

7) гражданнарны кабул итүне, аларнын мөрәҗәгатьләрен, гаризапарын һәм шикаятьләрен карауны оештыра;

8) Җирлек Советы утырышлары беркетмәләренә кул куя;

9) Җирлек Советы аппараты эшенә җитәкчелек итә;

10) Җирлек Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;

11) Җирлек Советы эшчәнлеген алып бару һәм тәэмин итү өчен Җирлек бюджетында каралган чыгымнар буенча акча бүлүче булып тора;

12) Закон һәм әлеге Устав нигезендә гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча Җирлек Советы хокукый актын кабул итүне оештыра;

13) Җирлек территориясендә эш итүче җирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә;

14) Җирлек исеменнән икътисадын һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары белән шартнамәләр һәм килешүләр. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлек һәм гамәлләрне координацияләү турында килешүләр һәм шартнамәләр төзи;

15) федераль законнар. Татарстан Республикасы законнары, шулай ук әлеге Устав. Җирлек Советы карарлары белән муниципаль берәмлекләр башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

16) җирле үзидарә органнары тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

17) Җирлек Башлыгы әлеге Устав нигезендә муниципаль-шәхси партнерлык өлкәсендә вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга вәкаләтле җирле үзидарә органын билгели.

18) Җирлек Башлыгы «Россия Федерациясендә дәүләт - шәхси партнерлык, муниципаль-шәхси партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясындагы 2-5 өлешләре нигезендә Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимияте органына, проектның нәтиҗәлелеген бәяләү уздыру һәм аның чагыштырма өстенлеген билгеләү өчен муниципаль-шәхси партнерлык проектын җибәрә.

49 статья. Җирлек Башлыгы урынбасары

1. Җирлек Башлыгы тәкъдиме буенча Җирлек Советы депутатлары арасыннан Җирлек башлыгы урынбасары сайлана.

2. Җирлек Советы депутаты, згзр аны сайлау өчен Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан күбрәге тавыш бирсә. Җирлек Башлыгының сайланган урынбасары булып санала.

3. Җирлек Башлыгы урынбасары Җирлек Советы регламентында билгеләнгән Вазыйфаларны бүлү нигезендә билгеләнгән Вазыйфаларны үти. Җирлек башлыгы йөкләмәләрен үти. ә ул вакытлыча булмаган очракта (авыруга яисә отпускка бәйле), яисә суд карары буенча сак астына алу рәвешендә процессуаль мәҗбүр шү- чараларын куллану яисә Вазыйфасыннан вакытлыча читләштерү, вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату очрагында. Җирлек башлыгы Вазыйфаларын башкара.

4. Җирлек Башлыгы урынбасары үз вәкаләтләрен азат ителмәгән нигездә башкара, Җирлек башлыгының үз вәкаләтләрен азат ителмәгән нигездә башкаруы очрагыннан тыш.

5. Җирлек Башлыгы урынбасарының вәкаләтләре әлеге Уставның 45 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

6. Җирлек Башлыгы урынбасары Җирлек башлыгы инициативасы буенча кабул ителә торган Җирлек Советы карары яисә Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере күләмендә депутатлар төркеме таләбе буенча Вазыйфадан теләсә кайсы вакытта чакыртып алынырга мөмкин. Җирлек башлыгы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

7. Җирлек Башлыгы урынбасары законнарда билгеләнгән бурычларны, тыюларны һәм чикләүләрне үтәргә тиеш.

8. Җирлек башлыгы урынбасарының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә әлеге Устав белән билгеләнә.

50 статья. Җирлек Башлыгының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Җирлек Башлыгының вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага җибәрү:

4) 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 74 статьясы нигезендә Вазыйфадан ваз кичүе.

5) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип танылу.

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат дип игълан ителү;

7) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү:

8) Россия Федерациясе чикләреннән даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгы тукталу. Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга йә аларга Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы яисә башка документ алу хокукына ия. аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданы чит ил гражданы, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданлыгы тукталу;

10) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

11) суд тәртибендә сәламәтлеге торышы буенча Җирлек башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашырырга сәләтсез дип танытуы;

12) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә Җирлек үзгәргән, шулай ук Җирлек бетерелгән очракта;

13) Җирлекнең шәһәр округы белән берләшүенә бәйле рәвештә муниципаль берәмлек статусын югалтуы;

14) муниципаль берәмлек чикләрен үзгәртү яки шәһәр округы белән кушылу сәбәпле сайлаучылар саны 25 проценттан арту.

2. Җирлек Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылганда яки ул суд карары буенча процессуаль мәҗбүр итү чаралары кулланып, сак аелына алынганда яки вакытлыча Вазыйфадан азат ителгәндә, аның вәкаләтләрен Җирлек башлыгы урынбасары башкара.

3. Арча шәһәр Советы тарафыннан сайланган, вәкаләтләре Арча шәһәр Советының эштән җибәрү турындагы карары нигезендә вакытыннан алда туктатылган Җирлек Башлыгы әлеге карарга суд тәртибендә шикаять бирсә. Арча шәһәр Советы суд карары законлы көченә кергәнче муниципаль берәмлек башлыгын сайлау турында карар кабул итәргә хокуклы түгел.

4. Муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, муниципаль сайлауларда сайланучы муниципаль берәмлек башлыгын сайлау "Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында" 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән срокларда үткәрелә.

5. Әгәр Җирлек Башлыгының вәкаләтләре Җирлек Советы вәкаләтләре тәмамланганчы вакытыннан алда алты айдан да кимрәк вакыт эчендә туктатылса, Җирлек Советы карары буенча яңа башлык сайлау үткәрелмәскә мөмкин.

6. Әгәр Вазыйфалары Россия Федерациясе субъекты югары вазыйфаи затының (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) муниципаль берәмлек башлыгы Вазыйфасыннан читләштерү турындагы хокукый акты нигезендә яисә муниципаль берәмлек башлыгын отставкага җибәрү турында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары нигезендә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган муниципаль берәмлек башлыгы әлеге хокукый актка яки карарга шикаять белдерсә, муниципаль берәмлекнең вәкаләтле органы муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан үз составыннан яисә конкурс нәтиҗәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан сайлана торган муниципаль берәмлек башлыгын сайлау турында суд карары үз көченә кергәнче карар кабул итәргә хокуклы түгел.

7. Җирлек Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта. Җирлек Советы тарафыннан үз составыннан җирлек башлыгын сайлау яисә конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан сайлау җирлек башлыгы вәкаләтләре туктатылганнан соң алты айдан да соңга калмыйча гамәлгә ашырыла.

Шул ук вакытта, әгәр Җирлек Советының вәкаләтләре вакыты чыкканчы азты айдан да ким вакыт калса. Җирлек Советы составыннан Җирлек Башлыгын сайлау яна сайланган Җирлек Советының беренче утырышында, ә җирлек башлыгын конкурс нәтиҗәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан сайлау - вәкаләтле составта Җирлек Советы сайланганнан соң өч ай эчендә башкарыла.

V бүлек. Җирлекнең Башкарма комитеты

51 статья. Җирлек Башкарма комитеты - Җирлекнең җирле үзидарәсенең башкарма-боеру органы

1. Җирлек Башкарма комитеты Җирлекнең җирле үзидарәсенең башкарма-боеру органы булып тора.

2. Җирлек Башкарма комитетының рәсми исеме - "Арча шәһәре Башкарма комитеты".

3. Җирлек Башкарма комитеты Җирлек Советына, Җирлек Башлыгына һәм Җирлек халкына хисап тота һәм анын контролендә.

4. Җирлек Башкарма комитетының мөһере, үз исеме белән Арча шәһәре гербы сурәтләнгән бланклары бар.

5. Җирлек Башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

52 статья. Җирлек Башкарма комитеты структурасы

1. Башкарма комитет структурасы Башкарма комитет җитәкчесе тәкъдиме буенча Җирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Җирлек башкарма комитеты структурасына Башкарма комитет җитәкчесе, анын урынбасары, башка вазыйфаи затлар һәм Башкарма комитетның тармак (функциональ) органнары керә.

3. Җирлек Башкарма комитеты органнары Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан раслана торган нигезләмәләр нигезендә эшли.

4. Җирлек Башкарма комитеты эшчәнлегенә ярдәм итү, җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча мәсьәләләрне килештереп хәл итү өчен. жирлек башкарма комитеты каршында Башкарма комитет җитәкчесе карары белән координация, эксперт һәм башка иҗтимагый (консультатив) Советлар төзелергә мөмкин. Әлеге Советлар Җирлек Башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш җәмәгать башлангычларында алып барыла.

53 статья. Башкарма комитет вәкаләтләре

1. Җирлек Башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- шәһәр бюджеты проектын төзи, шәһәр бюджетын үти. шәһәр бюджеты үтәлеше турында хисап ясый:

- шәһәр Советы раславына кирәкле документлар һәм материаллар белән шәһәр бюджеты проектын (бюджет проектын һәм урта сроклы финанс планын) кертә:

- бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) тәртибен эшли һәм раслый:

-шәһәр бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаилылыгын төзүне тәэмин итә. шәһәр бюджеты үтәлеше турында хисапны шәһәр Советы раславына тапшыра:

- муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

- жирлекнен социаль-икътисади үсеш стратегиясен эшләүне тәэмин итә:

- җирлек бюджетының үтәлешен, җирлекнең социаль-икътисади үсеш стратегиясен үтәүне оештыра;

- җирлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясен үтәү турында хисаплар әзерләүне тәэмин итә;

—шәһәр икътисады һәм социаль өлкәсе торышын характерлый торган статистик күрсәткечләр җыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тапшыруны оештыра;

-шәһәр Советы карарлары нигезендә муниципаль бурыч алулар, муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгару, кредитлар алу, муниципаль гарантияләр бирүне гамәлгә ашыра;

2) җирлек территориясендә муниципаль милек белән идарә итү, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара хезмәттәшлек өлкәсендә:

- җирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итә. муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллан}", алар белән эш итү һәм арендала} мәсьәләләрен хәл итә;

- Җирлек Советы карары белән билгеләнгән очракларда, җирлек Советы килешүенә (раславына) муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыр) турында тәкъдимнәр әзерли һәм кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән җирлекнең икътисади һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек итү турында килешүләр төзи; җирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр оештыруга ярдәм итә;

- Җирлек Советы билгеләгән тәртиптә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр булдыра, аларның максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны тәэмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә. контракт нигезендә билгели һәм аларның җитәкчеләрен биләп торган Вазыйфадан азат итә;

- муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алуны гамәлгә ашыра; җирлекне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция җитештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль - мәдәни ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү[7], моның өчен каралган үз матди һәм финанс чараларын кулланып, башка эшләр башкаруга заказ бирүче булып тора;

- «Коммерцияче.! булмаган оешмалар турында" 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 31.1 һәм 3 13 статьяларында

билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында социаль юнәлешле коммерциямен булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтә;

- Җирлекнең хезмәт күрсәтә торган административ участогында полиция участок уполномоченные Вазыйфасын биләүче хезмәткәргә эш\рыны бирә;

3) территориаль планлаштыру, җирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- Җирлекнең генераль планы проектын һәм җирлекнең башка шәһәр төзелеше документациясе проектларын. Россия Федерациясенең шәһәр төзелеше кодексы нигезендә Җирлек Советына раслауга әзерли һәм кертә, ал арның үтәлешеп тәэмин итә;

- Җирлек территориясендә урнашкан капиталь төзелеш объектларын тозечәпдә. реконструкцияләгәндә объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирә;

- адрес бирү объектларына адресларны бирә, адресларны үләр ю, юкка чыгара, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк яки мунииипальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районный җирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), шәһәр чикләрендә планлаштыру структурасы элементларының атамаларын үзгәртә, юкка чыгара, шул турыда Дәүләт адреслар реестрында мәгълүмат урнаштыра;

- муниципаль милектә булган җирләрдән рациональ файдалану һәм саклауны планлаштыруны һәм оештыруны гамәлгә ашыра;

- законнар белән билгеләнгән тәртиптә җирлек территориясендә җир кишәрлекләрен, шул исәптән сатып алу юлы белән бирә һәм тартып ала;

- Җирлек җирләреннән файдалануга муниципаль җир контролен гамәлгә ашыра;

- халыкка, тиешле органнарга экологик хәл, әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның эш-гамәлләре турында хәбәр итә;

- Җирлек территориясендә дәвалау-савыктыру урыннарын һәм җирле әһәмияттәге курортлар булдыра, үстерә һәм саклауны тәэмин итә. шулай ук җирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигый террИТОрИЯЛӘрДӘН файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

- Россия Федерациясенең су законнары белән билгеләнгән чикләрдә, су объектлары милекчесенең вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, халыкка аларны куллануда чикләүләр турында хәбәр итә;

- муниципаль урман контролен гамәлгә ашыра.

4) төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә:

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда биналарны, корылмаларны карауны гамәлгә ашыра һәм мондый тикшерүләр барышында ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирә;

- муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыра, анын исәбен алып бара, җирлек территориясендә торак төзелеше өчен шартлар тудыруны тәэмин итә:

- билгеләнгән тәртиптә социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтаҗлар буларак гражданнарны исәпкә алуны алып бара;

- Россия Федерациясе милкендә булган, авария хәлендә һәм сүтелергә яки реконструкцияләнергә тиешле күпфатирлы йортлардан тыш. билгеләнгән тәртиптә муниципаль һәм шәхси торак фондының торак урыннарын, күпфатирлы йортларны яшәү өчен яраксыз дип таный, торак биналарны үзгәртеп кору һәм яңадан планлаштыр} ны килештерә;

- торак законнары нигезендә җирлектә яшәүче һәм торак урыннарына мохтаҗ азкеремле гражданнарны торак урыннары белән тәэмин итә:

- муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны, торак төзелеше өчен шартлар булдыруны оештыра:

- муниципаль торак фондыннан файдалану һәм сакланышы, әлеге фондның торак бинатарының санитар һәм техник кагыйдәләргә һәм нормаларга, законнарның башка таләпләренә туры килүе буенча муниципаль торак контролен гамәлгә ашыра;

- Җирлекнең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларында юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра, аларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итә, шул исәптән парковкалар (парковка урыннары) булдыруны һәм эшләвен тәэмин итә; җирлекнең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын муниципаль контрольдә тота; автомобиль юлларын куллану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- Җирлек территориясендәге җәмәгать транспорты маршрутларын, хәрәкәт графигын, тукталыш урыннарын раслый яки килештерә;

- җәмәгать транспорты тукталышлары очен бүлеп бирелгән урыннарны төзекләндерүне тәэмин итә;

- халыкны элемтә хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыруны гээминитә;

5) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- Җирлек чикләрендә халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин игүне, су чыгаруны, халыкны Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ягулык белән тәэмин итүне оештыра;

- халыкны җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән гәэмин итү өчен шартлар тудыра; базарлар һәм ярминкәләр оештыра:

- халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне, җирлек китапханәләренең китап фондлары сакланышын тәэмин итүне һәм комплектлауны оештыра;

- халыкның ялын оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- Җирлек территориясендә физик культура һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тәэмин итә, җирлекнең рәсми физкультура-еәламәтләндерү һәм спорт чаралары үткәрүне оештыра

- Җирлек халкына массакүләм ял итү өчен шартлар тудыра һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүне оештыра, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм ал арның яр буе полосаларына ирекле йөрүен тәэмин итә:

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәэмин итә;

- энергияне сак тоту һәм энергетика нэтиҗәлелеген арггыру өлкәсендә муниципаль программаларны гамәлгә ашыра, муниципаль берәмлек чикләрендә урнашкан күпфатирлы йортларга энергетик тикшерү оештыра, энергияне сак тоту һәм энергетика нэтиҗәлелеген арттыру турында законнарда каралган башка чараларны оештыра һәм үткәрә:

- "Җылылык белән тәэмин итү турында" Федераль законда каралган җылылык белән тәэмин итүне оештыру вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

коммуналь инфраструктура системасына, коммуналь комплекс оешмалары тарифларын, коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә тарифлар, кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмә тарифларны жайга сала:

- «Су белән тәэмин итү һәм ташландык сулар агызу турында" Федераль законда каралган су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу өлкәсендә вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

6) авыл хуҗалыгын һәм эшкуарлыкны үстерү өлкәсендә:

- авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерү һәм авыл хуҗалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыра, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

7) төзекләндерү өлкәсендә:

- көнкүреш катлыкларын һәм чүп-чар җыюны һәм чыгаруны оештыра;

- Җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслый, шул исәптән атар урнашкан биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм җир кишәрлекләрен карап тоту. тиешле биналарның һәм корылмаларның фасадларын һәм коймаларын тышкы кыяфәтенә карата таләпләр, аларны

төзекләндерү эшләре исемлеге һәм аларны үтәүнең ешлыгын билгели; биналарның (биналарның) һәм корылмаларның тирә-юнь территорияләрен төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгели; җирлек территориясен төзекләндерү (урамнарны яктырту, территорияләрне яшелләндерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту), шулай ук җирлекнең торак пунктлары чикләрендә урнашкан шәһәр урманнарын, аеруча саклана торган табигать территорияләрен куллану, саклау, яңадан торгызуны да кертеп) оештыра;

8) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен яклау, законлылыкны тәэмин итү. халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә:

- Җирлек территориясендә законнар, дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнары актлары үтәлешен, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен яклауны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, җирле үзидарә органнарының һәм дәүләт вазыйфаи затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның хокукларын бозучы актларына карата шикаять бирә;

- Җирлек чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм бетерүдә катнаша;

Җирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткәрүне тәэмин итә;

- территориаль оборона һәм гражданнар оборонасы, халыкны һәм җирлек территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын оештыра һәм тормышка ашыруны тәэмин итә; гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен җирле финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыруны тәэмин итә;

- үз вәкаләтләре чикләрендә һәм билгеләнгән тәртиптә халыкка гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яки барлыкка килү куркынычы турында үз вакытында хәбәр итүне тәэмин итә;

- җирлек территориясендә авария-коткару хезмәтләре һәм (яки) авария-коткару формированиеләре эшчәнлеген тәэмин итә;

- су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү. аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны тормышка ашыруны тәэмин итә;

- муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, җирлек депутатын чакыртып алу, җирлек чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне әзерләү һәм үткәрүне оештыр}' һәм матди-техник яктан тәэмин итә;

- законнарда каралган җыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыруга, спорт, тамаша һәм башка массакүләм иҗтимагый чаралар үткәрүгә бәйле чараларны гамәлгә ашыра:

Җирлек территориясендә терроризм һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук терроризм һәм экстремизм күренешләре нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) юк итүдә катнаша;

- Җирлек чикләрендә коррупциягә каршы тору чараларын гамәлгә ашыра:

-җәмәгать тәртибен сакла) буенча ирекле халык берләшмәләре эшчәнлеге өчен шартлар тудыра;

- милләтара һәм конфессиональара татулыкны ныгытуга, җирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә. милләтара (этникара) конфликтларны профилактикада}та юнәлтелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

9) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләү өлкәсендә:

- Җирлек милкендә булган мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклауны, куллануны һәм популярлаштыруны, җирлек территориясендә урнашкан җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклауны тәэмин итә;

- җирле традицион халык сәнгате иҗатын үстерү өчен шартлар тудыра, җирлектә халык сәнгате кәсепләрен саклау, торгызу һәм үстерү өчен шартлар тудыра;

- Җирлек территориясендә урнашкан муниципаль музейларны карап тотуны тәэмин итә;

- Җирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра:

- Җирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар булдыру, җирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра.

10) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә;

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларын исәпкә атып бара һәм тиешле файдалануны тәэмин итә;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра:

- Җирлек Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен, җирлекнең җирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм өстәмә финанс чараларыннан файдалануны тәэмин итә;

11) башка вәкаләтләр:

- Җирлек ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре булдыру буенча кирәкле эшләрне башкаруны, федераль закон нигезендә ясатма җир кишәрлеге тозү турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрүне тәэмин итә;

- Җирлек Башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тәэмин итүне башкара;

- Җирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәэмин итә;

- Җирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү максатларында, әлеге Уставның 6 статьясындагы 1 өлешенең 8-10, 17 һәм 20 пунктларында каралган социаль әһәмиятле эшләрне (шул исәптән дежурлыкларны) ирекле рәвештә башкаруга гражданнарны җәлеп итү турында карар кабул игә һәм атарны үткәрүне оештыра;

- махсус икътисадый зона территориясендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

- Җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча, законнар, әлеге Устав. Җирлек Советы карарлары белән Җирлек Советы яисә башка җирле үзидарә органнары вәкаләтләреннән тыш. башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

12) Җирлекнең башкарма комитеты муниципать-хосусый партнерлык өлкәсендә:

- муниципаль-хосусый партнерлык проектын гамәлгә ашырганда җирле үзидарә органнары эшчәнлеген координацияләүне тәэмин итә;

- муниципаль-хосусый партнерлык турында килешү төзү хокукына конкл ре үткәрү өчен конкурс документларын килештерә;

муниципаль-хосусый партнерлык турындагы килешүне тормышка ашыруны мониторинглый;

- муниципаль-хосусый партнерлык турындагы килешүне гамәлгә ашыру барышында гавами партнерларның һәм шәхси партнерларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауда ярдәм итә;

- муниципаль-хосусый партнерлык турында төзелгән килешүләр реестрын атып бара;

- муниципать-хосусый партнерлык турында килешү турында мәгълүматның ачыклыгын һәм үтемлелеген тәэмин итә;

- вәкаләтле органга муниципаль-хосусый партнерлык турындагы килешүне гамәлгә ашыруны мониторинглау нәтиҗәләрен җибәрә;

- «Россия Федерациясендә дәүләт-хосусый партнерлык, муниципаль-хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законда, башка федераль законнарда. Россия Федерациясе субъектларының законнары һәм норматив хокукый актларында, әлеге Устав һәм муниципаль хокукый актларда каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Башкарма комитет җирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

- Җирлек музейларын оештыра;

-Җирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкара:

- опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнаша:

җирлек территориясендә жирле милли-мәдәни мохтариятләрнен хокукларын тормышка ашыру белән бәйле эшчәнлекне тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

- Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга ярдәм итә;

- Җирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнаша;

- муниципаль янгын сагы оештыра;

- туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;

- кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтә.

- федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыр}" өчен шартлар тудыра;

- торак законнары нигезендә гражданнарга социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннары бирә;

- жирлек территориясендә яшәүче хуҗасыз хайваннар белән эш итү эшчәнлеген башкара;

- «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикада)' системасы нигезләре турында" Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикача}' өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыра:

- Җирлекнең архив фондларын саклауны да кертеп, муниципаль архивны формалаштыра һәм карап тота;

- муниципаль район территориясендә җирлекара җирләү урыннары, ритуаль хезмәтләр оештыра:

- муниципаль район составына керүче авыл җирлекләрен элемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- жирлекара китапханәләр тарафыннан халыкка китапханә хезмәтен күрсәтүне оештыра, китапханә фондларын туплау һәм саклауны тәэмин итә (пункт 2005 елның 31 декабрендәге 199-ФЗ номерлы федераль закон белән 2006 елның 1 гыйнварыннан гамәлгә кертелгән редакциядә; 2007 елның 1 гыйнварыннан 2006 елның 29 декабрендәге 258-ФЗ номерлы Федераль закон белән тулыландырылды - алдагы редакция);

3. Җирлекнең башкарма комитеты муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган була.

Муниципаль контроль өлкәсендәге Җирлек Башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Җирлек территориясендә муниципаль контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;

2) җирле үзидарә органнарына гамәлгә ашыру вәкаләтләре бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан раслана торган типлаштырылган административ регламентлар, гамәлгә ашыру вәкаләтләре җирле үзидарә органнарына бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Әлеге административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) тиешле эшчәнлек өлкәләрендә муниципаль контрольнең нәтиҗәлелеген мониторинглауны оештыру һәм уздыру, аны уздыру күрсәткечләре һәм методикасы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана;

5) федераль законнарда. Татарстан Республикасы законнарында һәм башка норматив хокукый актларында каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләре, мондый органнарның статусын билгеләүче хокукый актлар нигезендә. Җирлек башкарма комитеты органнарына йөкләнергә мөмкин.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юридик затларны, шәхси эшкуарларны тикшерүне оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә «Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик

затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын яклау турында" 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

54 статья. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе

1. Җирлекнең Башкарма комитетын Җирлек башкарма комитеты >ки гэкчесе җитәкли.

2. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе әлеге Вазыйфага контракт буенча билгеләнә торган җирле үзидарәнең вазыйфаи заты булып тора.

3. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе үз вәкаләтләрен тормышка ашырганда:

1) Җирлек Советына хисап тота һәм аның контролендә була;

2) Җирлек Советына үз эшчәнлеге нәтиҗәләре һәм Җирлек Башкарма комитеты тэшчәнлеге. шул исәптән Җирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык хисап бирә;

3) Җирлек Башкарма комитеты тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм шәһәрнең җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә.

4. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.

5. Башкарма комитет җитәкчесе эшмәкәрлек, шулай ук башка түләүле эшчәнлек белән, педагогик, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш, шөгыльләнә алмый. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар хисабына гына финанслана атмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса. Башкарма комитет җитәкчесе, әгәр Россия Федерациясенең хатыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә орі аннары, попечительлек яки күзәтчелек советлары. Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының башка органнары, атарның структур бүлекчәләре составына керергә хокуклы түгел.

6. Аерым оештыру-боеру функцияләрен гамәлгә ашыру өчен Җирлек башкарма комитеты җитәкчесенең урынбасары була, ул шулай ук Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вакытлыча булмаганда (авыру яки отпускка бәйле рәвештә) яки Вазыйфаларын башкару яисә вәкаләтләре вакытыннан &чда туктатылган очракта. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләрен башкара.

7. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон. "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон. "Аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) алардан файдалануны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәргә тиеш.

55 статья. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү тәртибе

1. Башкарма комитет җитәкчесе булып, әлеге Устав белән билгеләнгән вәкаләтләр вакытына конкурс нәтиҗәләре буенча төзелә торган контракт буенча Башкарма комитет җитәкчесе Вазыйфасына билгеләнә торган зат яисә Җирлек башлыгы тора.

Башкарма комитет җитәкчесе белән килешү Башкарма комитет җитәкчесе Вазыйфасына затны билгеләү турында карар кабул иткән Җирлек Советының вәкаләтләре срогына (яңа чакырылыш авыл җирлеге Советы эшли башлаганчыга кадәр), әмма кимендә ике елга төзелә.

2. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе өчен контракт шартлары Җирлек Советы тарафыннан раслана. Федераль закон яисә Татарстан Республикасы законы белән җирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен җирле үзидарә органнарына тапшырган очракта, контрактка Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән шартлар кертелә.

3. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе Вазыйфасына кандидатлар түбәндәге критерийларга җавап бирергә тиеш:

- эшчәнлек юнәлешенә туры килә торган югары һөнәри белем:
- муниципаль хезмәт стажы ике елдан да ким булмау яки белгечлек, юнәлеш буенча дүрт елдан да ким булмаган эш стажы:
- милек формасына бәйсез рәвештә оешма җитәкчесе, житәкче урынбасары Вазыйфаларында, дәүләт органы, җирле үзидарә органы.шулай ук аларнын структур бүлекчәләре җитәкчеләре Вазыйфаларында өч елдан да ким булмаган идарә итү эшчәнлеге тәҗрибәсе.

4. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе Вазыйфасын биләүгә конкурс әлеге Устав һәм Җирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

5. Җирлек Советы тарафыннан контракт шартлары расланганнан соң. Җирлек Башлыгы ике атна эчендә конкурс үткәрү датасын, вакытын һәм урынын билгели, шулай ук контракт проекты текстын раслый.

6. Конкурс шартлары, аны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турында белешмәләр, конкурс уздырылган көнгә кадәр 20 көннән дә сонга калмыйча, контракт проекты массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыгарга тиеш.

7. Конкурсны үткәрү өчен Конкурс комиссиясе төзелә. Конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны Җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

8. Җирлекнең конкурс комиссиясе әгъзалары Җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

9. Зат Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе Вазыйфасына конкурс нәтиҗәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан билгеләнә.

10. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе белән килешү Җирлек башлыгы тарафыннан төзелә.

56 статья. Җирлек башкарма комитеты житәкчесенен вәкаләтләре срогы

1. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе белән килешү Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе Вазыйфасына (яңа чакырылыш авыл җирлеге Советы эшли башлаганчы) затны билгеләү турында карар кабул иткән Җирлек Советы вәкаләтләре срогына, ләкин ике елдан да ким булмаган вакытка төзелә.

2. Җирлек Советы вәкаләтләре вакыты чыккач, Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе билгеләнгән тәртиптә Җирлек Башкарма комитетының яңа җитәкчесе билгеләнгәнче үз вәкаләтләрен башкаруын дәвам итә.

57 статья. Башкарма комитет җитәкчесе вәкаләтләре

Башкарма комитет җитәкчесе:

1) Җирлек Башкарма комитеты эшчәнлегенә башлангыч принципларда җитәкчелек итә һәм Җирлек башкарма комитеты вәкаләтләренең үтәлеше өчен шәхси җавап тота:

2) Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы, башка җирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләр, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә Җирлек Башкарма комитеты исеменнән эш итә;

3) Җирлек Советы каравына Җирлек бюджеты проектларын кертә һәм аның үтәлеше турында хисап бирә:

4) Җирлек Советы каравына җирлекнең комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнары һәм программалары проектларын кертә һәм аларның үтәлеше турында хисап бирә;

5) Җирлек Советы раславына Башкарма комитет структурасы проектын кертә, хезмәткәрләрнең чик саны һәм хезмәт өчен түләү фонды белән

билгеләнгән расланган структура нигезендә Җирлек Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый;

6) Җирлек Башлыгы белән килештереп. Башкарма комитет җитәкчесе урынбасарын Вазыйфадан азат игә. муниципаль хезмәткәрләрне һәм Җирлек Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен Вазыйфага билгели һәм Вазыйфадан азат итә. аларның эшчэнлеген контрольдә тота. аларга карата кызыксындыру һәм дисциплинар җаваплылык чараларын куллана;

7) Җирлек акчалары белән расланган бюджет нигезендә эш итә. банк учреждениеләрендә Җирлекнең бюджет һәм башка счетларын ача һәм яба;

8) Җирлек Башкарма комитеты Федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра һәм (яисә) гамәлгә ашыруны тәэмин итә, аларның үтәлеше өчен персональ җавап тота; тиешле законнар нигезендә һәм үтәү йөзеннән тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыр\га бәйле мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

9) Җирлек Башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук Җирлек башкарма комитеты эшен оештыр}" мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

10) Җирлек Башлыгы Җирлек Советы таләбе буенча яки елга бер тапкырдан да ким булмаган санда Җирлек Советына үз эшчэнлеге һәм Башкарма комитет эшчэнлеге турында хисап бирә;

11) халыкка даими рәвештә Җирлек Башкарма комитеты эшчэнлеге турында хәбәр итә. Җирлек Башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданнарны кабул итүне оештыра, айга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә гражданнарны кабул итә, гражданнарның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

12) дәүләт һәм башка органнарда җирлек мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә. Җирлек Башкарма комитеты исеменнән судка гариза, ышанычнамәләр бирә;

13) законнар, әлеге Устав. Җирлек Советы карарлары һәм төзелгән контракт нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе 2008 елның 25 декабрендәге "Коррупциягә каршы тору турында" 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны һәм бурычларны үтәргә тиеш.

58 статья. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләретубәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1)үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) әлеге статьяның 2-3 өлешләре нигезендә контрактны өзү;

4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законның 74 статьясы нигезендә Вазыйфадан читләштерү;

5) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип таныту;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат булган дип игълан ителү;

7) судның гаепләү карарының үз коченә керүе;

8) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын тукталу, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга йә аларга Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы яисә башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданы чит ил гражданы, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданлыгы тукталу;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә җибәрелү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 13 статьясы нигезендә җирлекне үзгәртеп кору, шулай ук җирлек бетерелгән очракта;

12) Җирлекнең шәһәр округы белән берләшүенә бәйле рәвештә муниципаль берәмлек статусын югалтуы;

13) Җирлек чикләрен үзгәртү яки җирлекнең шәһәр округы белән берләшүе нәтиҗәсендә сайлаучыларның саны 25% тан арту.

14) халыкның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу.

15) 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы "Коррупциягә каршы тору турында" Федераль закон, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында" Федераль закон. "Аерым категория затларнын Россия Федерациясе

территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) алардан файдалануны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү.

2. Башкарма комитет җитәкчесе белән контракт яклар килешүе буенча яки түбәндәге гаризалар нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин:

1) җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә кагынышлы өлешендә, шулай ук әлеге Уставның 51 статьясындагы 5 өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә, контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә. Җирлек Советы яисә Җирлек башлыгы гаризасы;

2) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагынышлы өлешендә, шулай ук әлеге Уставның 51 статьясындагы 5 өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә. Татарстан Республикасы Президенты гаризасы;

3) җирле үзидарә органнары һәм (яки) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә- Башкарма комитет җитәкчесе гаризасы.

3. Башкарма комитет җитәкчесе белән контракт коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, милек һәм милек характерындагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү нәтиҗәсендә ачыкланган, 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы "Коррупциягә каршы тору турында" Федераль закон, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында" Федераль закон, "Аерым категория затларның Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) атардай файдалануны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү белән бәйле рәвештә Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфаи заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) гаризасы нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин.

4. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылганда яки суд карары буенча процессуаль мәҗбүр итү чаралары кулланылып, ул сак астына алынганда яки Вазыйфадан вакытлыча азат

ителгәндә. Арча шәһәре Башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләрен аның торак-коммуналь һәм жир мәсьәләләре буенча урынбасары башкара.

VI бүлек. ҖИРЛЕК СОВЕТЫ, ҖИРЛЕК БАШЛЫГЫ ҺӘМ ҖИРЛЕК БАШКАРМА КОМИТЕТЫНЫҢ ҮЗАРА МӨНӘСӘБӘТЛӘРЕ

59 статья. Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы һәм Җирлек Башкарма комитетының үзара хезмәттәшлек итү нигезләре

1. Әлеге Уставта билгеләнгән вәкаләтләрне бүлешү нигезендә Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы һәм Җирлек Башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль гамәлгә ашыралар.

2. Җирлек Советы һәм Җирлек Башкарма комитеты, җирлекнең икътисади һәм социаль үсеше процесслары белән нәтиҗәле идарә итү" максатыннан һәм халык мәнфәгатьләрендә законнарда, әлеге Уставта билгеләнгән формаларда, хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Җирлек Советы һәм Җирлек Башкарма комитеты кабул ителгән хокукый актларны кул куйган көннән җиде көн эчендә бер-берсенә җибәрәләр.

4. Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесенә Җирлек башкарма комитеты җитәкчесенең. Башкарма комитетның башка вазыйфаи затларының хокукый актларын кабул итү. юк итү. үзгәрешләр яки өстәмәләр кертү турында тәкъдим белән мөрәҗәгать итәргә, шулай ук аларга суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе Җирлек Советына Җирлек Советының, Җирлек Башлыгының хокукый актларын кабул итү, гамәлдән чыгару, үзгәртү яки өстәмәләр кертү турындагы тәкъдим белән мөрәҗәгать итәргә, шулай ук аларга суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

6. Җирлек Башлыгы Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесенә Җирлек Советының эш планнарын һәм Җирлек Советы карарларының проектларын Җирлек Советы регламентында билгеләнгән тәртиптә җибәрә.

7. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе, аның урынбасары яки алар тарафыннан вәкаләтле затлар Җирлек Советы һәм аның органнары утырышларында. Җирлек Башлыгы үткәрә торган утырышларда тавыш бирү хокукы белән катнашырга хокуклы. Җирлек Башкарма комитеты вазыйфаи затлары язмача чакыру булганда. Җирлек Советы утырышларында катнашырга тиеш.

8. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе үткәргән утырышларда Җирлек башлыгы. Җирлек Советы депутатлары катнашырга хокуклы.

60 статья. Җирле үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итү

Җирлекнең жирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын үткәрү юлы белән яисә суд тәртибендә хәл ителә.

VII бүлек. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕҢ БАШКА ОРГАННАРЫ ҺӘМ ҖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ОРГАННАРЫ

61 статья. Җирлекнең Ревизия комиссиясе

1. Җирлекнең Ревизия комиссиясе жирле үзидарәнең даими эшләүче финанс контроле коллегиаль органы булып тора.

2. Җирлекнең ревизия комиссиясе рәистән һәм ике әгъзадан тора.

3. Җирлекнең Ревизия комиссиясе рәисе һәм әгъзалары Җирлек башлыгы тәкъдиме белән биш елга сайлана. Җирлекнең Ревизия комиссиясе рәисе һәм әгъзалары үз вәкаләтләрен аза г ителмәгән нигездә башкаралар.

4. Җирлекнең Ревизия комиссиясе рәисе һәм әгъзалары дәүләт яки муниципаль идарә, дәүләт яки муниципаль контроль, икътисад, финанс, хокук өлкәсендә югары белемле һәм һөнәри эшчәнлек тәҗрибәсе булган гражданнар була ала.

5. Җирлекнең Ревизия комиссиясе үз вәкаләтләре кысаларында оештыру һәм функциональ мөстәкыйльлеккә ия. Җирлекнең Ревизия комиссиясе рәисе һәм әгъзалары эшчәнлеген гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр федераль закон белән билгеләнә.

6. Җирлекнең Ревизия комиссиясе түбәндәгеләрне башкара:

1) жирлек бюджеты үтәлешен, җирлек бюджеты проектын, аның үтәлеше турындагы хисапны әзерләү һәм карау тәртибенең үтәлешен контрольдә тоту;

2) җирлекнең муниципаль милкендә булган мөлкәт белән идарә итү һәм аның белән эш итүнең билгеләнгән тәртибенең үтәлешен контрольдә тогу;

3) жирлек бюджетының аерым бүлекләре һәм статьялары буенча комплекслы ревизияләр һәм тематик тикшерүләр үткәрү:

4) жирлек бюджетын раслау турында норматив хокукый акт проектына, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү' турында норматив хокукый актка, җирлекнең җирле үзидарә органнары төзи торган шартнамәләргә, муниципаль программаларга һәм җирлек бюджеты мәсьәләләренә кагынышлы башка кирәкле документларга экспертиза ясау;

5) бюджет процессында хокук бозуларны һәм җитешсезлекләрне анализлау һәм тикшерү, аларны бетерү, шулай ук бюджет процессын җайга салучы муниципаль хокукый актларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү һәм Җирлек Советына кертү:

6) Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы йөкләмәләре. Җирлек Советы депутатлары. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе мөрәҗәгатьләре буенча бәяләмәләр һәм җаваплар әзерләү һәм бирү.

7. Җирлекнең Ревизия комиссиясе рәисе-Җирле үзидарәнең вазыйфаи заты.

Җирлекнең Ревизия комиссиясе рәисе ревизия комиссиясе эшчәнлеге белән җитәкчелек итә һәм аның эшен оештыра. Ревизия комиссиясен дәүләт хакимияте органнарында һәм җирле үзидарә органнарында тапшыра, ревизия комиссиясенең отчетларын, бәяләмәләрен һәм җавапларын имзалый.

8. Җирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан башкарыла торган тикшерүләрнең нәтиҗәләре Җирлек Советы утырышында фикер алышырга, шулай ук Җирлек Советы билгеләгән тәртиптә бастырылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

9. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары аның таләбе буенча җирлекнең Ревизия комиссиясе компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча кирәкле мәгълүмат һәм документлар тапшырырга тиеш.

10. Җирлекнең Ревизия комиссиясе үз исеме булган рәсми бланкка ия.

11. Җирлекнең Ревизия комиссиясе эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары җирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

12. Җирлекнең ревизия комиссиясе үз эшчәнлеген законнар, әлеге Устав һәм җирлекнең Ревизия комиссиясе турындагы Нигезләмә нигезендә башкара.

62 статья. Җирлекнең сайлау комиссиясе

1. Җирлекнең сайлау комиссиясе җирле үзидарә органнары структурасына керми торган. Җирлек Советына депутатлар сайлауларын, җирле референдумны әзерләү һәм үткәрүне. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу, Җирлек чикләрен үзгәртү. Җирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыра торган муниципаль орган булып тора.

2. Җирлекнең сайлау комиссиясе Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән билгеләнгән тәртиптә Җирлек Советы тарафыннан төзелә.

3. Җирлек сайлау комиссиясенең вәкаләтләре вакыты биш ел тәшкил итә.

4. Җирлекнең сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш бирү хокукы белән 6 әгъза составында формалаша.

5. Җирлек сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс ягыннан тәэмин итү Җирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән салына.

6. Җирлек сайлау комиссиясенең вәкаләтләре, анын эшчәнлеге тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар. Татарстан Республикасы законнары белән җайга салына.

7. Җирлек Советы мөрәҗәгате нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайла\ комиссиясе карары буенча Җирлек сайлау комиссиясенең вәкаләтләре Татарстан Республикасы Территориаль сайла\ комиссиясенә йөкләнә ала.

VIII бүлек. ҖИРЛЕКНЕҢ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАН-ХОКУКЫЙҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

63 статья. Җирле үзидарә органнары

1. Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик зат хокукларына Җирлек Советы һәм Җирлек Башкарма комитеты ия.

2. Җирлек Башкарма комитеты структурасы нигезендә. Җирлек Советы карары буенча, юридик зат хокуклары Җирлек Башкарма комитетының аерым органнарына бирелергә мөмкин.

64 статья. Юридик зат хокукына ия җирле үзидарә органнары

1. Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе Җирлек исеменнән милек һәм башка хокуклар һәм Вазыйфалар сатып алырга, судта ышанычнамәсез чыгыш ясарга мөмкин.

2. Җирлек Башлыгы мөлкәт һәм башка хокукларны ала һәм гамәлгә ашыра. Җирлек Советы, район башлыгы, депутатлар эшчәнлеген тәэмин итүгә, шулай ук Җирлек Советына беркетелгән муниципаль мөлкәт белән эш итүгә юнәлдерелгән район бюджеты акчаларын тотуга бәйле судта ышанычнамәсез чыгыш ясый.

3. Җирлекнең юридик зат хокукларына ия җирле үзидарә органнары идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен барлыкка килә торган муниципаль учреждениеләр булып торалар һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар сыйфатында дәүләт теркәвенә атынырга тиеш.

65 статья. Җирлекнен җирле үзидарә органнарын финанслау

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнарын тоту чыгымнарын финанслау бары тик Җирлек бюджетының үз керемнәре хисабына гына гамәлгә ашырыла.

2. Законда, әлеге Уставта караттан очракларда, Җирлек Советы карарлары белән Җирлекнен жирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары Җирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

IX булек. ҖИРЛЕК БАШЛЫГЫНЫҢ ҺӘМ ҖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРЫН БИЛӘҮЧЕ БАШКА ЗАТЛАРНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ

66 статья. Даими **нигездә эшләүче Җирлек башлыгы һәм анын урынбасары эшчәнлегенен социаль һәм башка гарантияләре**

Җирлек Башлыгы һәм анын даими нигездә эшләүче урынбасары эшчәнлегенен социаль һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, җирле үзидарәнең сайлануны органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайлануны вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елнын 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, әлеге Устав һәм башка муниципаль норматив актлар нигезендә бирелә.

67 статья. Җирлек Советы депутаты, башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенен социаль һәм башка гарантияләре

1. Азат ителмәгән нигездә эшләүче Жирлек Советы депутатына. Җирлек Советы һәм анын органнары утырышларында катнашу. Җирлек Советы йөкләмәләрен үтәү чорында Җирлек Советы билгеләгән күләмдә акчалата компенсация түләнә. Компенсация җирлектәге уртача хезмәт хакы күләменнән исәпләнгән сәгатьлек түләүне, шулай ук законнар нигезендә эш сәфәре чыгымнарын түләүне үз эченә ала.

2. Үз вәкаләтләрен азат ителмәгән нигездә башкаручы Җирлек Башлыгы урынбасарына, әлеге Уставта каралган очракларда. Җирлек Башлыгы Вазыйфаларын башкарганда. Җирлек Башлыгының айлык акчалата түләвенең 90% ы күләмендә түләнә.

3. Җирлекнең Ревизия комиссиясе һәм җирлекнең сайлау комиссиясе әгъзаларына әлеге органнар эшендә катнашкан вакытта законнар, Җирлек Советы карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

68 статья. Җирлек Башлыгы, Җирлек Советы депутатларының кагылгысызлыгы гарантияләре

1. Җирлек Советы депутатларының, Җирлек Башлыгының хокук гарантияләре аларга карата җинаять яки административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлау, сак астына алу, тентү, сорау азганда, аларга карата башка җинаять-процессуать һәм административ-процессуать гамәлләр кылганда, шулай ук депутатларга карата атар биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыны, азарнын багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, алар тарафыннан

кулланыла торган элемтә чаралары буенча оператив-эзләү чаралары үткәргәндә федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә Җирлек Советы депутаты, җирлек башлыгы әйткән фикере, тавыш биргәндә белдергән позициясе һәм анын Җирлек Башлыгы статусына туры килә торган башка гамәлләре өчен, шул исәптән вәкаләтләре вакыты чыккач та, җинаять яки административ җаваплылыкка тартына алмый. Әлеге нигезләмә Җирлек Советы депутаты, жирлек башлыгы тарафыннан гавами мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагынмый.

3. Депутат, җирле үзидарәнең сайлашлы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайлануны вазыйфаи заты граждан яисә җинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак яисә административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

X бүлек. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ҖАВАПЛЫЛЫГЫ

69 статья. Җирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының җаваплылыгы

Җирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары федераль законнар нигезендә жирлек халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында җаваплы.

70 статья. Җирлек Советы депутатларының һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының жирлек халкы алдында җаваплылыгы

1. Җирле үзидарә органнарының. Җирлек Советы депутатларының, шул исәптән Җирлек башлыкларының жирлек халкы алдында жаваплылыгы Җирлек халкы сайлаган депутатка ышаныч югалу нәтиҗәсендә барлыкка килә.

2. Җирлек халкының ышанычын югалткан Җирлек Советы депутаты, шул исәптән Җирлек Башлыгы, әлеге Уставта каралган нигезләр буенча һәм тәртиптә чакыртып алынырга мөмкин.

71 статья. Җирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының дәүләт алдында җаваплылыгы

Җирлек Советын таркату, Җирлек Башлыгын, Башкарма комитет җитәкчесен Вазыйфасыннан читләштерү һәм эштән җибәрү гәртибе һәм нигезләре «Җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон белән билгеләнә.

72 статья. Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү

1. Җирлек Советы Федераль закон нигезендә Җирлек Башлыгын отставкага җибәрергә хокуклы.

2. Җирлек башлыгын отставкага җибәрү очен нигезләр:

1) «Җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенең 2 һәм 3 пунктларында каралган нәтиҗәләргә китергән карарлар, гамәлләр (гамәл кылмау):

2) «Җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда, башка федераль законнарда, әлеге Уставта каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру буенча еч һәм аннан да күбрәк ай дәвамында җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча Вазыйфаларны үтәмәү һәм (яки) җирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү буенча Вазыйфаларны үтәмәү;

3) Җирлек Советы тарафыннан Җирлек Башлыгы эшчәнлегенә еллык хисап нәтиҗәләре буенча ике тапкыр рәттән канәгатьләнерлек бәя бирелмәү.

4) "Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында" Федераль закон, "Аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) алардан файдалануны тыю турында" 2013 елнын 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү;

5) Җирлек Башлыгы, Җирлек Башкарма комитеты. Җирлекнең башка җирле үзидарә органнары, вазыйфаи затлары һәм ведомство карамагындагы оешмалар тарафыннан расасына, милләтенә, теленә, диненә һәм башка шартларга карап кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең тигезлеге дәүләт гарантияләрен массакүләм төстә бозу, әгәр бу милләтара һәм конфессияара татулыкны бозуга китерә һәм милләтара (этникара) һәм конфессияара низаглар тудыра икән. милләт, тел яки лини билгеләр буенча хокукларны чикләү һәм дискриминацияләү.

3. Җирлек Башлыгын эштән җибәрү турында Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер өлеше тәкъдим иткән инициатива Җирлек Советына кертелә торган мөрәҗәгать рәвешендә рәсмиләштерелә. Әлеге мөрәҗәгать Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү турындагы карар проекты белән бергә кертелә. Җирлек Башлыгына һәм

Татарстан Республикасы Президентына әлеге инициатива кертелү турында мөрәҗәгать кергән көннән соң килүче көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

4. Җирлек Советы депутатларының Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү турындагы инициативасын карау Татарстан Республикасы Президенты фикерем исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

5. Җирлек Советы депутатларының Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү турындагы инициативасын караганда, жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итүгә кагынышлы һәм «Җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законның 75 статьясындагы 1 олешенен *2* һәм 3 пунктларында каралган нәтиҗәләргә китергән карарлар, гамәлләр (гамәл кылмау) белән бәйле мәсьәләләрне карау күздә тотыла. Җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында карар бары тик Татарстан Республикасы Президенты ризалыгы белән генә кабул ителергә мөмкин.

6. Татарстан Республикасы Президентының Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү' турындагы инициативасы мөрәҗәгать рәвешендә рәсмиләштерелә, ул Җирлек Советының тиешле карар проекты белән бергә Җирлек Советына кертелә. Җирлек Башлыгына әлеге инициатива керү турында хәбәр мөрәҗәгать кергән көннән соң килүче көннән дә соңга калмыйча җиткерелә.

7. Җирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Президентының Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү турындагы инициативасын карау тиешле мөрәҗәгать кергән көннән бер ай эчендә Җирлек Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Әгәр аның өчен Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән икесе тавыш бирсә. Җирлек Советының Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү турындагы карары кабул ителгән дип санала.

9. Җирлек Советының Җирлек башлыгын отставкага җибәрү турындагы карары Җирлек Советы рәисе тарафыннан имзалана.

10. Әлеге Устав нигезендә Җирлек Башлыгы Җирлек Советы составына хәлиткеч тавыш бирү хокукы белән керә һәм аның рәисе вәкаләтләрен башкара икән. Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү турындагы карар Җирлек Советы утырышында рәислек итүче депутат тарафыннан имзалана.

11. Әгәр Җирлек Советы составына керүче һәм хәлгикеч тавыш белән аның рәисе вәкаләтләрен башкаручы Җирлек Башлыгы аны отставкага җибәрү мәсьәләсе карала торган Җирлек Советы утырышында катнашса, әлеге утырыш Җирлек Советы тарафыннан вәкаләтләнгән Җирлек Советы депутаты рәислегендә уза.

12. Җирлек Советы тарафыннан Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү каралганда һәм карар кабул ителгәндә, түбәндәгеләр тәэмин ителергә тиеш:

1) ана әлеге утырышны уздыру датасы һәм урыны турында аларга алдан хәбәрнамә бирү, шулай ук жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Президентының мөрәҗәгатьләре һәм аны эштән җибәрү турында Җирлек Советы карары проекты белән таныштыру:

2)аңа эштән жибәрү өчен нигез булган хәлләргә карата Җирлек Советы депутатларына аңлатма бирү мөмкинлеге бирү.

13. Әгәр Җирлек Башлыгы аны отставкага жибәрү турында Җирлек Советы карары белән килеш изсә, ул үзенең аерым фикерен язма рәвештә бәян нторго хокуклы.

14. Җирлек Советының Җирлек Башлыгын отставкага жибәрү турындагы карары кабул ителгән көннән биш көннән дә соңга калмыйча рәсми басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш. Әгәр Җирлек Башлыгы эштән җибәрү мәсьәләсе буенча үзенең аерым фикерен язмача белдерсә, ул Җирлек Советының күрсәтелгән карары белән бер үк вакытта басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

15. Әгәр Җирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Президентының Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү турындагы инициативасы Җирлек Советы тарафыннан кире кагынган булса. Җирлек башлыгын отставкага җибәрү турындагы мәсьәлә Җирлек Советы утырышында каралганнан соң ике айдан соң кабат Җирлек Советына карауга кертелергә мөмкин.

73 статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында җаваплылыгы

Җирлекнең җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында җаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

74 статья. Затларны, муниципаль Вазыйфаларны ышаныч югалуга бәйле рәвештә эштән азат итү (Вазыйфадан азат итү).

1. Федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә муниципаль вазыйфа биләүче зат, ышаныч югалуга бәйле рәвештә, эштән азат ителергә (Вазыйфадан азат ителергә) тиеш:

1) мәнфәгатьләр каршылыгының бер ягы булган зат тарафыннан аны булдырмау һәм (яки) җайга салу буенча чара күрелмәү;

2) зат тарафыннан үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренен) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү яисә белә торып дөрес булмаган яки тулы булмаган мәгълүмат бирү;

3) затның, Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш. коммерция оешмасы белән идарә итү органы эшчәнлегендә түләүле нигездә катнашуы:

4) зат тарафыннан эшкуарлык эшчәнлеге башкарылу;

5) затның, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яки күзәтчелек советлары, хөкүмәтнеке булмаган һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче башка чит ил коммерциячел булмаган оешмалары һәм аларнын структур бүлекчәләре составына керүе.

2. Муниципаль вазыйфа биләп торучы затка үзенә буйсынган зат тарафыннан мәнфәгатьләр каршылыгына китергән яки китерә ата торган шәхси кызыксынуы барлыкка килүе турында мәгълүм булганда, ул. ышаныч югалту сәбәпле, шулай ук муниципаль вазыйфа биләп торучы зат үзенә буйсынган мәнфәгатьләр каршылыгы тууның бер ягы булган зат тарафыннан тудырылган мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмау һәм (яки) җайга салу чаралары күрмәгән очракта эштән (Вазыйфадан) азат ителергә тиеш.

XI бүлек ҖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

75 статья. Җирлекнең муниципаль хокукый актлары системасы

1. Җирлек муниципаль хокукый актлары системасына түбәндәгеләр керә:

1) Җирлек уставы.

2) җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар;

3) Җирлек Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

4) Җирлек башлыгының, җирле үзидарәнең әлеге Уставта каралган башка органнарының һәм вазыйфаи затларының норматив һәм башка хокукый актлары.

2. Җирлек уставы һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукый актлар системасында ин югары юридик көч актлары булып тора. г\ рылан-туры гамәлдә була һәм җирлекнең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукый актлар әлеге Уставка һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукый актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукый актлар җирлекнең бөтен территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш.

4. Муниципаль хокукый актларны үтәмәгән өчен гражданнар, оешма җитәкчеләре, дәүләт хакимияте органнарының һәм җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары федераль законнар һәм административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә җаваплы.

5. Җирлекнең муниципаль хокукый актлары Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, федераль законнарга һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенә. Татарстан Республикасы законнарына, башка норматив хокукый актларына каршы килмәскә тиеш.

6. Әлеге органнар яисә тиешле Вазыйфалар юкка чыгарылган яисә күрсәтелгән органнарның яисә вазыйфаи затларның вәкаләтләре исемлеге үзгәртелгән очракта, вәкаләтләренә муниципаль хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару) кертелгән җирле үзидарә органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан муниципаль хокукый актлар юкка чыгарылырга яисә атарның гамәлләре туктатылырга мөмкин, шулай ук с\д тарафыннан, ә җирле үзидарә органнарының федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны җайга сала торган өлеше!иә- Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы яисә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан.

7. Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы, эшкуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы вәкатәтле вәкилнең эшкуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән тиешле күрсәтмәне алган очракта, җирле үзидарә органы яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи заты тарафыннан кичекмәстән туктатыла. Бирелгән күрсәтмәнең үтәлеше турында җирле үзидарәнең башкарма-боеру органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарларның хокукларын яклау буенча вәкатәтле вәкилгә - оч көн, ә җирлек Советы карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.

8. Шәһәрнең муниципаль норматив хокукый актлары, шул исәптән җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш.

76 статья. Гражданнарның гурыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү җирле референдумда гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белән белдерү юлы белән башкарыла.

2. Әгәр җирлек халкының турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарын гамәлгә ашыру өчен өстәмә муниципаль хокукый акт кабул итү (бастырып чыгару) кирәк булса, жирле үзидарә органы яисә күрсәтелгән актны кабул игү- (бастырып чыгару) керә торган җирле үзидарәнең вазыйфаи заты референдумда кабул ителгән карар **үз** көченә кергән көннән 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакыгын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок оч айдан да артмаска тиеш.

3. Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актны бастырып чыгару вакытын бозу Җирлек башлыгын чакыртып алу, Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

77. Җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләренең эчтәлеге

1. Җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре Җирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре түбәндәге мәсьәләләрне җайга сала ала:

1) гомуми файдаланудагы территорияләрне карап тоту һәм мондый территорияләрдән файдатану тәртибе;

2) биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның фасад һәм киртәләү конструкцияләренең тышкы халәте;

3) төзекләндерү элементларын проектлау, урнаштыру, карап тоту һәм торгызу, шул исәптән жир эшләрен башкарганнан сон;

4) муниципаль берәмлек территориясен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны архитектура яктылыгын да кертеп, яктыртуны оештыру:

5) торак пунктлар чикләрендә урнашкан газоннарны, чәчәк түтәлләрен һәм үлән үсемлекләре биләгән башка территорияләрне булдыру, карап тоту, торгызу һәм саклау тәртибен дә кертеп, муниципаль берәмлек территориясен яшелләндерүне оештыру;

6) муниципаль берәмлек территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урам исемнәре һәм йорт номерлары, элмәтакталар куелган күрсәткечләр урнаштыру:

7) балалар һәм спорт мәйданчыкларын, хайваннарны урамда йөртү' өчен мәйданчыклар, парковкалар (парковка урыннары), кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту;

8) җәяүлеләр коммуникацияләрен, шул исәптән тротуарларны, аллеяларны, юлларны, сукмакларны оештыру;

9) күрсәтелгән территория буенча инвалидларның һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итү максатларында муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү:

10) муниципаль берәмлек территориясен, шул исәптән кышкы чорда җыештыру;

11) яңгыр сулары агуны оештыру;

12) жир эшләрен үткәрү тәртибе:

13) тирә-юнь территорияләрен карап тотуда катнашу, шул исәптән, биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның, жир кишәрлекләренең (мондый йортлар чикләре буенча төзелмәгән яки төзелгән купфатирлы йортлардагы биналарның милекчеләреннән һәм (яки) башка законлы хуҗаларынын, шул исәптән финанс, милекчеләрнең һәм (яки) башка законлы хуҗаларының кач нашуы (13 пункт 2018 елның 28 июненнән үз көченә керә):

14) Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә тирә-юнь территорияләре чикләрен билгеләү (14 пункт 2018 елның 28 июненнән үз көченә керә);

15) муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә бизәү;

16) муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү буенча чараларны тормышка ашыруда гражданнар һәм оешмаларның катнашу тәртибе;

17)муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәүне тикшереп тору.

3. Россия Федерациясе субъекты законында, муниципаль берәмлекләрнең табигый-климат, географик, социаль-икътисадый һәм башка үзенчәлекләреннән чыгып, муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән җайга салына торган башка мәсьәләләр каратырга мөмкин.

78 статья. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар төрләре

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үзләренә йөкләнгән вәкаләтләрне үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукый актлар чыгара:

1) Җирлек Советы-Жирлек Советы карарлары:

2) Җирлек Башлыгы- Җирлек Башлыгы карарлары һәм күрсәтмәләре:

3) Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе - Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе карарлары һәм күрсәтмәләре.

2. Җирлекнең башка вазыйфаи затлары үз вәкаләтләре чикләрендә әлеге Уставта, башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән, аларнын статусын билгели торган боерыклар һәм күрсәтмәләр чыгара.

79 статья. Муниципаль хокукый актларны әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектлары Жирлек башлыгы. Җирлек Советы депутатлары. Башкарма комитет җитәкчесе, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре, шулай ук Җирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан кертелә ала.

2. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, атарга кушып бирелә торган документларның исемлеге һәм формасы Җирлек Советы регламенты. Җирлек Башлыгы, Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан билгеләнә.

80 статья. Җирлек Советының хокукый актлары

1. Җирлек Советы федераль законнар. Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән аның компетенциясенә кергән мәсьәләләр буенча җирлек территориясендә үтәлергә тиешле кагыйдәләрне, җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында, шулай ук федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән аның компетенциясенә кергән башка мәсьәләләр буенча Җирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча карарлар кабул итә.

2. Җирлек Советы карарлары, әгәр «Россия Федерациясе җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек территориясендә үтәлергә тиешле кагыйдәләрне билгели торган карарлар, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Җирлек Советының жирле салымнар һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны. Җирлек бюджеты акчаларыннан чыгымнар гамәлгә ашыруны күздә тоткан карарлары Җирлек Советы каравына бары тик Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе инициативасы буенча яки аның бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән бәяләмә Җирлек Советына карар проекты Җирлек Башкарма комитетына бирелгәннән соң утыз көн эчендә тапшырыла.

4. Җирлек Советы карарлары Җирлек Башлыгы тарафыннан кабул ителгән көннән өч көн эчендә имзалана һәм әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә халыкка игълан ителә.

81 статья. Жирлек Башлыгынын хокукый актлары

Әгәр Җирлек Башлыгы Җирлек Советы рәисе вәкаләтләрен башкара икән. законнарда, әлеге Уставта, жирлек Советы карарлары нигезендә билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара, әгәр Җирлек Башлыгы Җирлек

Башкарма комитеты Җитәкчесе вәкаләтләрен башкара икән. әлеге Уставның 78 статьясында күрсәтелгән мәсьәләләр буенча Җирлек Башкарма комитеты карарларын һәм боерыкларын чыгара.

82 статья. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесенең хокукый актлары

Башкарма комитет җитәкчесе Җирлек Башкарма комитетының законнарда, әлеге Уставта һәм Җирлек Советы карарларында билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча Башкарма комитет карарларын, шулай ук Җирлек Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча Башкарма комитет күрсәтмәләрен чыгара.

83 статья. Муниципаль норматив хокукый актларны, җирле **үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләрне бастырып чыгару (халыкка җиткерү) һәм аларнын үз көченә керү тәртибе**

1. Җирлек Советы карарлары, әгәр башкасы карар белән билгеләнмәгән булса, Җирлек башлыгы кул куйганнан соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Җирлек Советының салымнар һәм җыемнар турындагы норматив-хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Җирлек Советының әлеге Уставны кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр кертү' турындагы карарлары Федераль законда, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Җирлек Башлыгының, Башкарма комитет җитәкчесенең һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының хокукый актлары, әгәр хокукый актларда башкасы билгеләнмәгән булса, аларга кул куелган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагынышлы, гамәлгә куючысы муниципаль берәмлек булган оешмаларның хокукый статусын билгели торган, шулай ук җирле үзидарә органнары арасында төзелә торган шартнамәләр массакүләм мәгълүмат чараларында. «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» pravo.tatarstan.ru интернет - ресурсында, Россия Федерациясе Юстиция министрлыгы порталының «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» бүлегендә (htpp://pravo-minjustra, ht.pp://право-минюст.рф, регистрация в качестве сетевого издания:Эл № ФС77-72471 от 05.03.2018) яки Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы рәсми сайтында (httpp://arsk.tatarstan.ru) рәсми басынып чыкканнан соң, җирлекнең мәгълүмат стендларында, китапханә сие темасы

учреждениеләрендә урнаштыру юлы белән халыкка җиткерелгәннән соң үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, имза кую датасы (җирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен - тулай ук Җирлек Советы кабул иткән датага), теркәү номеры, хокукый актка кул куйган вазыйфаи затның исеме, мөһер булырга тиеш.

5. Җирлек бюджеты, аның үтәлеше турында хисап, җирле салымнар һәм җыемнар билгеләү турында. Җирлек Советы регламенты. Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы тарафыннан кабул ителгән башка норматив-хокукый актлар, федераль закон белән чикләнгән муниципаль норматив хокукый актлардан яисә аларнын белешмәләр булган аерым нигезләмәләреннән тыш, аларга кул куелган көннән алып җиде көн эчендә рәсми басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

6. Муниципаль сайлаулар, җирле референдум. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү. Жирлек чикләрен үзгәртү, Жирлек Башлыгын һәм аның урынбасарын сайлау. Жирлек Башкарма комитеты җитәкчесен һәм аның урынбасарын билгеләү, җирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр һәм законнар нигезендә башка актлар мәҗбүри рәвештә басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) мәҗбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар аларны чыгарган органнар яисә җирле үзидарә вазыйфаи затлары карары буенча басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) мөмкин.

8. Бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) муниципаль хокукый актның реквизитлары күрсәтелә.

Муниципаль хокукый актлар, килешүләрне рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) түбәндәге юллар белән гамәлгә ашырыла:

- хокукый акт текстын (килешүләрне) җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә куелган басма массакүләм мәгълүмат чараларында яисә җирлек территориясендә таратыла торган бүтән массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару. Хокукый акт текстын башка массакүләм мәгълүмат чараларында бастырганда, әлеге басынуның рәсми булуы турында билге булырга тиеш:

- хокукый акт текстын (килешү) җирлекнең торак пунктлары территориясендә махсус мәгълүмат стендларында урнаштыру. Әлеге стендларның саны һәм аларнын урнашу урыннары Жирлек Советы тарафыннан раслана һәм җирлек халкы тарафыннан муниципаль хокукый акт тексты белән каршылыксыз танышу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш:

-хокукый акт (килешү) текстын Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында http://pravo.tatarstan.ru адресы буенча урнаштыру;

-хокукый акт текстын (килешү) яки хокукый акт проектын «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталында районның рәсми сайтында урнаштыру;

9. Муниципаль хокукый актны (килешүне) бастырганда (халыкка җиткергәндә) массакулэм мәгълүмат чарасының чыгу датасы *яки* тиешле актны (килешүне) халыкка җиткерү датасы турында белешмәләр күрсәтелергә тиеш, алар актны җибәрә башлау (гарату) датасына яки аны мәгълүмат стендында урнаштыр) датасына туры килергә тиеш.

10. Муниципаль норматив хокукый актлар, шул исәптән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән, җирле референдумда (гражданнар җыенында) кабул ителгән карарлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш, аны оештыру һәм алып бару Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

11. Муниципаль хокукый актны яисә жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүне рәсми бастырып чыгару булып аның тулы текстын әлеге муниципаль берәмлектә таратыла торган вакытлы матбугатта бастырып чыгару санала.

12. Муниципаль хокукый актларны һәм килешүләрне рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) өчен җирле үзидарә органнары шулай ук челтәрле басмадан файдаланырга хокуклы. Муниципаль хокукый актның рәсми челтәр басмасында тулы тексты басынып чыккан (урнаштырылган) очракта, күләмле график һәм таблица кушымталары басма матбугатта китерелмәскә мөмкин.

XII бүлек. Җирлекнең икътисади нигезләмәләре

84 статья. Җирлекнең икътисади нигезләмәләре

Җирлекнең икътисади нигезен муниципаль милектәге милек, җирлек бюджеты акчалары, шулай ук җирлекнең милек хокуклары тәшкил итә.

85 статья. Җирлекнен муниципаль мөлкәте

1. Җирлек милкендә булырга мөмкин:

1) әлеге Федерать законда билгеләнгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

2) жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очракларда, шулай ук аларга "Россия

Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлешендә каралган тәртиптә жирле үзидарә органнарының аерым вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән молкәт.

3) Җирлекнең, муниципаль хезмәткәрләрнең. муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең жирле үзидарә органнары һәм вачыйфаи затлары ЭШЧӘНлеген тәэмин итү өчен Җирлек Советының норматив хокукый актлары нигезендә билгеләнгән мөлкәт;

4) жирле үзидарә органы тарафыннан федераль законнар белән билгеләнгән һәм жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт.

5) Җирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле мөлкәт.

2. Муниципаль берәмлекләрдә әлеге статьяның 1 өлеше таләпләренә туры килми торган мөлкәткә милек хокукы барлыкка килгән очракларда, әлеге мөлкәт федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда кире кайтарылырга (максатчан билгеләнешне үзгәртергә) яисә читләштерелергә тиеш.

86 статья. Җирлек муниципаль мөлкәтен биләү, аннан файдалану һәм аның белән эш итү

1. Җирле үзидарә органнары Җирлек исеменнән Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль мөлкәткә мөстәкыйль ия булалар, файдаланалар һәм алар белән эш итәләр.

2. Җирле үзидарә органнары муниципаль мөлкәтне физик һәм юридик затларга. Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнарына. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына һәм башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнарына вакытлыча яисә даими файдалануга тапшырырга, федераль законнар нигезендә башка килешүләр кылырга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән башкарма хакимиятнең федераль органы билгеләгән тәртиптә муниципаль мөлкәт реестрларын атып баралар.

87 статья. Җирлекнен муниципаль милкен хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары:

1. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль законнар нигезендә җирлек Советы карарлары белән билгеләнә.

2. Муниципаль милекне кулланудан һәм хосусыйлаштырудан кергән керемнәр җирлек бюджетына керә.

88 статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хуҗалык җәмгыятьләре

1. Җирлек муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне төзергә, үзгәртеп корырга һәм бетерергә, хуҗалык җәмгыятьләре төзүдә, шул исәптән жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципальара оешмалар төзүдә катнашырга мөмкин. Муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләргә карата гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен вәкаләтле жирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

2. Җирле үзидарә органнары Җирлек исеменнән субсидиар муниципаль казна учреждениеләре йөкләмәләре буенча җаваплы һәм аларны үтәүне федераль законда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә тәэмин итәләр.

89 статья. Җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре. Федераль Законда, Татарстан Республикасы законында башкача билгеләнмәгән булса, шартнамә нигезендә төзелә.

XIII бүлек. ҖИРЛЕКНЕҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

90 статья. Җирлек бюджеты

1. Җирлекнең үз бюджеты бар.

2. Җирлек бюджеты Җирлек Советының муниципаль норматив хокукый акты рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Җирлек бюджетында җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү буенча җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга җибәрелә торган керемнәр һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруны тәэмин итү өчен бирелгән аерым дәүләт вәкаләтләре җирлекләре, аларга федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган керемнәр аерым карата.

4. Федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең шулар нигезендә кабул ителә торган башка норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә жирле үзидарә органнары федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә)

Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына Җирлек бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра.

91 статья. Җирлектә бюджет процессы

1. Җирлек бюджетын төзү. раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту Җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль гамәлгә ашырыла. Җирлек бюджетын карау, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Җирлек бюджеты проекты. Җирлек бюджетын раслау турында Җирлек Советы карары, аның үтәлеше турында еллык хисап. Җирлек бюджеты үтәлеше барышы һәм җирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре саны турында квартал саен белешмәләр, аларны тотуга факттагы чыгымнар күрсәтеп, рәсми басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

3. Җирлек Советының Җирле салымнар турында муниципаль норматив-хокукый актларга үзгәрешләр кертү турында. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен үзгәртүгә китерә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль норматив-хокукый актлары чираттагы финанс елына һәм план чорына җирле бюджет турында карар проекты Җирлек Советына кертеләсе көнгә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

4. Җирлек бюджеты проекты өч елга төзелә һәм раслана (чираттагы финанс елы һәм план чоры).

5. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджеты проекты Җирлекнең чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү- максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

6. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджеты проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм аның таләпләрен үтәү белән, Җирлекнең Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә төзелә.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджетлары проектларын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

-Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләре;

-Россия Федерациясенең бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең ши юнәлешләре (Россия Федерациясе субъектлары бюджет һәм салым сәясәтенең

төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекләрнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре):

-социаль-икътисадый үсеш фаразы;

-озак сроклы бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы проектына үзгәрешләр);

-дәүләт (муниципаль) программалары (дәүләт (муниципаль) программалары проектлары, әлеге программаларга үзгәрешләр проектлары.

8. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджеты турындагы карарда бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытдлыгына төп характеристикалар, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында. Татарстан Республикасы законнарында. Җирлек Советының муниципаль хокукый актларында (бюджет турындагы карарда!г тыш) билгеләнгән башка күрсәткечләр булырга тиеш.

9. Җирлек бюджеты турындагы карар белән түбәндәгеләр раслана:

- Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

- Җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

бюджет ассигнованиеләрен бюджет ассигнован иеләрен төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча яисә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, (муниципаль программалар һәм программага карамаган юнәлешләр), төркемнәр (төркемнәр һәм төркемчәләр) буенча һәм (яисә) чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), максатчан статьялар буенча, шулай ук әлеге Кодекста, Татарстан Республикасы Законында, Арча район Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән очракларда, бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бүлү:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә җибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренен гомуми күләме;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- план чорының беренче елына жирлек бюджеты чыгымнарының шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2.5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының

башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына җирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча):

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелеп;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән Җирлекләр бюджетының башка күрсәткечләре һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Җирлек Советының муниципаль норматив хокукый актлары нигезендә кабул ителгән башка күрсәткечләр.

10. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджеты турында карар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәртү һәм бюджет проектының икенче ел план чорының параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджеты турында карар проекты расланган план чоры бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерә һәм төзелә торган бюджетның планлаштырылган чорының икенче елы күрсәткечләрен раслый.

Җирлек бюджетының план чоры параметрларын төгәлләштерү түбәндәгеләрне күздә тота:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджеты турында карар проектын карау предметы булган күрсәткечләрне төгәлләштерүне раслау;

- Җирлек бюджеты чыгымнары ведомство структурасының расланган күрсәткечләрен арттыруны яисә киметүне раслау яисә ана Җирлек бюджетының өстәмә максатчан статьялары һәм (яки) чыгымнар төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен кертү.

11. Җирлек Советына чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта түбәндәгеләр кертелә:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджетының һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорыннан соң Җирлекнең социаль-икътисадый үсешенең якынча нәтиҗәләре һәм агымдагы финанс елына Җирлекнең социаль-икъ тисадыи үсешенең көтелә торган нәтиҗәләре;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджетының төп характеристикаларын фаразлау (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытлыгы):

- Җирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;

бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалары проектлары) һәм исәпләре;

- чираттагы финанс елы ахырына һәм план чорының һәр елы ахырына муниципаль бурычның югарыгы чиге;

- агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;

- Җирлек Советы. Ревизия комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән күрсәтелгән органнарның Башкарма комитет белән каршылыклар барлыкка килгән очракта тапшырыла торган бюджет сметалары проектлары;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм әлеге Уставта билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

Бюджет турында карар проектына бюджет ассигнованиеләрен муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программада каралмаган юнәлешләре буенча бүлү турында карар кабул ителгән очракта, муниципаль программалар паспорты бирелә.

Бюджет турында карар проектында бюджет ассигнованиеләрен бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бүлү кушымтасы булмаса, бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бүлгән кушымта бюджет турындагы карар проектына кушымталар составына кертелә.

12. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Җирлек бюджеты проектын төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексы. Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган федераль законнар нигезендә Җирлек Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

13. Җирлекнең башкарма комитеты чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектын Җирлек Советы утырышы каравына агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча кертә.

14. Җирлек Советының муниципаль норматив хокукый акты белән билгеләнгән Җирлек бюджеты турындагы карар проектын карау һәм раслау тәртибе бюджет турындагы карарның чираттагы финанс елның 1 гыйнварыннан үз көченә керүен, шулай ук күрсәтелгән карар белән Россия Федерациясе

Бюджет кодексының 1841 статьясы нигезендә күрсәткечләрне һәм характеристикаларны раслауны күздә тотарга тиеш.

15. Җирлек бюджеты турындагы карар, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) Җирлек бюджеты турындагы карар белән башкасы каралмаган булса, финанс елының 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Җирлек бюджеты турындагы карар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

16. Җирлекнең җирле үзидарә органнары җирлек бюджетының оалансльшыгын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салуны, бюджет процессын гамәлгә ашыру, муниципаль бурыч күләмен һәм структурасын. Җирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итәләр.

17. Җирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төзелә.

18. Җирлек бюджеты чыгымнары Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган рәвешләрдә гамәлгә ашырыла.

19. Федераль дәүләт хакимияте органнары. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга җирлек бюджеты чьи ымнарын тоту, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш. рөхсәт ителми.

20. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

21. Җирле бюджет проекты, җирле бюджетны раслау турындагы карар, аның үтәлеше турындагы еллык хисап, җирле бюджетны үтәү барышы һәм җирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләренең, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренең саны турында квартал саен бирелә торган белешмәләр, аларның хезмәте өчен түләүгә факттагы чыгымнарны күрсәтеп, рәсми басынып чыгарга тиеш.

92 статья. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында" 2013 елның 05 маендагы 44-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар Җирлек бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

93 статья. Гражданнарның үзара салым акчалары

1. Гражданнарның үзара салым акчалары дигәндә, гражданнарның жирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләрне хәл итү өчен гамәлгә ашырыла торган бер тапкыр түләүләре аңлашына. Гражданнарның үзара салымы тәртибендә түләүләр күләме. Җирлек составына керә торган торак пункт (яисә аның территориясенең бер өлеше) халкының гомуми саныннан 30 проценттан артмаган, түләүләр күләме киметелергә мөмкин булган аерым категорияләрдән тыш, Җирлек халкы өчен бертигез дәрәҗәдә билгеләнә.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән түләүләрне кертү һәм куллану мәсьәләләре жирле референдумда хәл ителә, ә "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25 статьясындагы 1 өлешенең 4. 41 һәм 43 пунктларында каралган очракларда, гражданнар җыенында хәл ителә.

94 статья. Инициативалы проектларны тормышка ашыруны финанс һәм башка яктан тәэмин итү

1. "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьясында каралган инициативалы проектларны гамәлгә ашыруны финанс ягыннан тәэмин итү чыганагы булып җирлек бюджеты турындагы карарда каралган инициативалы проектларны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре тора, шул исәптән җирлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында бирелгән инициатив түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансфертлар күләмнәрен исәпкә алып гөзелә.

2. Инициативалы түләүләр астында гражданнарның, шәхси эшкуарларның һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юридик затларның ирекле нигездә түләнә торган һәм конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетка күчерелә торган акчалары куздә тотыла.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициативалы түләүләр аларны Җирлек бюджетына күчерүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру нәтиҗәләре буенча инициативалы проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициативалы түләүләр калдыгы барлыкка

килгән очракта, күрсәтелгән түләүләр жирле бюджетка күчерүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш.

Инициативалы түләүләр суммаларын исәпләү һәм жирлек бюджетына күчерүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтар) тәртибе Совет карары белән (жирлекнен вәкиллекле органы вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы гражданнар жыены карары белән) билгеләнә.

Инициативалы проектларны тормышка ашыру, шулай ук. кызыксынган затларның ирекле милек һәм (яки) хезмәт катнашуы рәвешендә лә тәэмин ителергә мөмкин.

95 Статья. Җирлекнең муниципаль бурыч алулары (муниципаль бурыч)

1. Муниципаль бурыч алулар астында муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру юлы белән һәм заемчы буларак гавами-хокукый берәмлек буенча бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредитлар рәвешендә заем акчаларын гавами - хокукый берәмлек исеменнән гавами - хокукый берәмлек бюджетына җәлеп итү аңлашына.

2. Җирлекнең башкарма комитеты Җирлек исеменнән Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукына ия.

96 статья. Бюджет хисабы. Җирлекнең бюджет үтәлеше турында еллык хисап

1. Җирлекнең бюджет хисаплылыгы еллык булып тора.

2. Җирлекнең бюджет хисаплылыгы тиешле бюджет акчаларының баш администраторларының җыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә Җирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан төзелә.

3. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап Җирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

4. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап аны Җирлек Советына тапшырганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерүне һәм Җирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, җирлекнең Ревизия комиссиясе яисә жирлек Советы тарафыннан муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

5. Җирлек Башкарма комитеты, аңа бәяләмә әзерләү өчен агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча. Җирлек бюджеты үтәлеше турында

хисап бирә. Җирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү күрсәткечләре нигезендә 1 айдан да артмаган срокта башкарыла.

6. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә Җирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан Җирлек Советына бер үк вакытта Җирлек Башкарма комитетына җибәрү белән башкарыла.

7. Җирлек Башкарма комитеты ел саен агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга качмыйча, хисап финанс елы өчен Җирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапны. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы башка бюджет хисабын һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документларны кушып. Җирлек Советына тапшыра.

8. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны кара) нәтиҗәләре буенча Җирлек Советы Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны расла>' яки кире кагу турында карар кабул итә.

Җирлек Советы тарафыннан Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап кире кагынган очракта, ул мәгълүматларны дөрес яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм 1 айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

9. Җирлек бюджеты үтәлеше турында хисап Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы карар белән Җирлек бюджеты керемнәренең, чыгымнарының һәм кытлыгының гомуми суммасы күрсәтелеп, хисап финанс елы өчен раслана.

Хисап финанс елында Җирлек бюджеты үтәлеше турында Җирлек Советы карарына аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

- Җирлек бюджеты керемнәре классификациясе кодлары буенча керемнәр:

-Җирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча җирлек бюджеты чыгымнары:

- бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча Җирлек бюджеты чыгымнары:

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча Җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары:

Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы карар белән шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы. Җирлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән башка күрсәткечләр раслана.

97 статья. Җирлекнең җирле бюджетын үтәү

1. Җирлекнең жирле бюджетын үтәү Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Җирлек бюджеты кассаның һәм ведомство буйсынуындагы чыгымнарның бердәмлеге нигезендә башкарыла.

3. Җирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, бюджет акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Җирлек бюджетын үтәү Җирлек халкының җыелма бюджет бүленеше һәм Җирлекнең касса планы нигезендә оештырыла.

98 статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукый актлар. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга бүтән түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләр һәм бурычлар, шулай ук дәүләт (муниципаль) контрактлары, шартнамәләр (килешүләр) шартларын үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм аннан соңгыга бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле Контроль-хиеап палатасының контроль эшчәнлеге булып тора.

3. Эчке муниципаль финанс контроле Финанс - бюджет палатасы органнары (вазыйфаи затлар) булган муниципаль финанс контроле органнарының контроль эшчәнлеге булып тора.

4. Башлангыч тикшерү Җирлекнең жирле бюджетын үтәү барышында бюджет бозуларын кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Аннан соңгы тикшерү аларның үтәлешенең законлылыгын, исәп-хисапның дөреслеген билгеләү максатыннан. Җирлек бюджетының үтәлеше нәтиҗәләре буенча башкарыла.

XIV БҮЛЕК. Җирлек Уставын кабул итү. Гамәлдәге Уставка үзгәрешләр һәм! өстәмәләр кертү

99 статья. Җирлек Уставы проектын әзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Җирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Җирлек Советы карары проекты Җирлек Советына Җирлек Советы депутатлары. Башкарма комитет җитәкчесе, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре тарафыннан кертелә ала.

2. Җирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын әзерләү өчен Җирлек Советы карары белән махсус комиссия төзелергә мөмкин. Олеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Җирлек уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты муниципаль берәмлек уставын кабул итү, муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү' турындагы мәсьәләне караганчы 30 көннән дә соңга калмыйча муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы мәсьәләне муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан әлеге Устав проекты, күрсәтелгән муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгару (халыкка җиткерү) белән рәсми бастырып чыгарьшырга (халыкка җиткерелергә) тиеш. шулай ук гражданнарның анын турында фикер атышуда катнашуы күздә тотыла. Җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү), шулай ук җирлек Уставына әлеге Уставны әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар. Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл яңадан күрсәтү формасында үзгәрешләр кертелгән очракта, фажданнарның анын фикер алышуында катнашу тәртибен раслау (халыкка җиткерү) таләп ителми.

4. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкы саны арту яки кимүгә бәйле рәвештә Арча шәһәр Советы депутатлары санын арттыручы яисә киметүче үзгәрешләр күрсәтелгән үзгәрешләр кертү турында муниципаль хокукый актны кабул иткән карар Арча шәһәр Советы вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң үз көченә керә.

5. Җирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм остәмәләр кертү турында Җирлек Советы карары проекты буенча әлеге Уставның 20 статьясы нигезендә анарны карау алдыннан гавами тыңлаулар үткәрелә.

6. Муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү гурында муниципаль хокукый акт белән район Уставын яна редакцияләп бәян итү рөхсәт ителми. Бу очракта муниципаль берәмлекнең яңа Уставы кабул ителә, ә элек муниципаль берәмлекнең гамәлдәге Уставы һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актлар муниципаль районның яңа Уставы үз көченә кергән көннән үз көчләрен югалткан дип таныта.

100 статья. Җирлек Уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм остәмәләр кертү тәртибе

1. Җирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын карау Җирлек Советы регламенты нигезендә Җирлек Советы тарафыннан кимендә ике укытышта башкарыла.

2. Җирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын беренче укытышта кабул иткәннән соң әлеге проект Җирлек Башлыгы тарафыннан әлеге Уставның 72 статьясындагы 1 пунктында күрсәтелгән хокукый инициативага ия башка субъектларга төзәтмәләр кертү өчен җибәрелә.

3. Җирлек Уставы, Җирлек Советы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесе тавышы белән кабул ителә.

101 статья. Җирлек Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар

1. Җирлек Уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Җирлек Советы карар кабул ителгәннән соң, ул Җирлек башлыгы тарафыннан федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алу өчен федераль башкарма хакимият органының территориаль органнарына җибәрелә.

2. Җирлек Уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Җирлек Советы карары дәүләт теркәвенә алынганнан сон рәсми рәвештә басынып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш һәм алар рәсми басынып чыкканнан соң үз көченә керә.

3. Әлеге Уставка кертелгән һәм җирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр (җирлек уставын федераль законнар белән тәңгәлләштерү очракларыннан, шулай ук җирле үзидарәнең сайлан} лы вазыйфаи затларының вәкаләтләрен, вәкаләтләре вакытын, сайлануны вазыйфаи iauiар сайлау тәртибен үзгәртү очракларыннан тыш) кертү турында карар аларны кабул иткән Җирлек Советы вәкаләтләре вакыты узганнан соң үз көченә керә.

4. Җирлек Уставына кертелгән һәм муниципаль берәмлекнең контроль органын төзүне күздә тоткан үзгәрешләр һәм өстәмәләр әлеге статьяның икенче пунктында каралган тәртиптә үз көченә керә.

5. Әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукый акт белән кертелә, ул түбәндәгечә рәсмиләштерелергә мөмкин:

1) Җирлек Советы (халык җыены) рәисе һәм Җирлек Башлыгы тарафыннан имзаланган карар белән яисә Совет рәисе (гражданнар җыены) вәкаләтләрен башкаручы Җирлек Башлыгы тарафыннан имзаланган карар белән;

2) Җирлек башлыгы имзалаган Җирлек Советы (гражданнар җыены) тарафыннан кабул ителгән аерым норматив хокукый акт белән. Бу очракта әлеге

хокукый актта аны кабул итү турында Җирлек Советының (гражданнар жыены) карары реквизитлары бирелә. Җирлек Советының мондый карарына Җирлек Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы күчмә нигезләмәләрне һәм (яки) нормаларны кертү" рохсәт ителми.

6. Җирлек Уставын яңа редакциядә муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар белән бәян итү рөхсәт ителми. Бу очракта Җирлекнең яңа Уставы кабул ителә, ә элек гамәлдә булган Устав һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар муниципаль берәмлекнең яңа уставы уз көченә кергән көннән көчен югалткан дип танылa.